POJEDINI BROJ 1.50 DINARA. TAKSA PLAĆENA U GOTOVU.

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7/I.

Izlazi svakog petka

God. II. Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·—

24. januara 1936. Sarajevo 1. zulkade 1354.

Rukopisi se primaju do utorka o podne

Br. 17.

Kako ćemo uspjeti i pobijediti

Pravi musliman u svakom svom radu obratiće se svom Velikom Gospodaru Allahu slijedeći Njegove zapovijedi, odredbe i pouke. To je jedini put koji vodi pravom uspjehu i koji osigurava da čovjek zadovolji svekolike svoje potrebe. Idući tim putem čovjek se uzdiže do pune svoje moralne i čovječanske visine, postaje savršen čovjek, a to mora biti svačiji cilj. Musliman mora uvijek pred očima i u mislima svojim imati veliko i nedostiživo djelo svoga Gospodara, koje će ga ispunjati strahopoštovajnem i ljubavlju prema svome Stvoritelju i Gospodaru, koji je obilje svoje milosti prosuo na čovjeka. I sjećajući se Njega i Njegove moći ispravno će shvatiti svoj zadatak, jer će onda uvijek slijediti Njegove zapovijedi, koje je on postavio i odredio za vječnu sreću čovjekovu. U skrušenoj molitvi Bogu i vršenju zapovijedi Njegovih, musliman će u svom zemaljskom životu izgrađujući svugdje savršen životni oblik i unoseći mir i spokojstvo među ljude, približiti se Bogu a dobra djela će mu donijeti sigurnu i pravu sreću. Svaki musliman treba da je uvijek duboko prožet ovim Božjim riječima:

»Zaista je vaš Gospodar Allah, koji je stvorio nebesa i zemlju za šest vremenskih razdoblja i koji sa Arša (Svoga prijestolja) svakom stvari upravlja. On pokriva svjetlo danje koje se vječno izmjenjuje sa tamnim pokrivačem noći. Sunce, mjesec i zvijezde sve se pokorava vlasti i moći Njegovoj. Dobro znaj, On stvara i On zapovijeda. Kako je uzvišen Allah, Gospodar svjetova. — Molite vašeg Gospodara i klanjajte Mu se ponizno i u osami. Zaista On ne voli one koji prekoračuju granice onog što je dopušteno. — Ne činite smutnje po zemlji, pošto na njoj zavlada red i urednost. Molite Mu se iz straha, poštovanja i želje (prema Milosti Njegovoj). *Božja Milost je blizu onih, koji dobra djela čine.«*

Iz ovih Božanskih riječi spoznajemo, da u prvom redu sve svoje misli moramo obratiti Bogu, koji nam kaže da je stvorio nebesa i zemlju, da je dao dan i noć koji se vječno izmjenjuju. Iz tih velikih znakova Njegovih treba da crpimo pouku, da spoznajući Njegova velika djela dublje zađemo u suštinu života i da je ispitujemo. To će nas dovesti do onog cilja, za kojim mora svaki musliman težiti, a to je spoznavajući velika djela Božija, spoznaćemo i veličinu Njegovog Bića. Tim saznanjem u nama se budi osjećaj velike ljubavi prema svome velikom Stvoritelju, kojim nam darova neizmjerne blagodati, da ih iskorištavamo za opće svoje dobro. Ta ljubav prema Bogu pokreće sve snage čovjekove, postavlja ih na pravo mjesto, da onda tako budu mogle savršeno djelovati i koristiti. Ljubav prema Bogu mora biti vrhovni cilj muslimanov, koji će ga voditi od uspjeha do uspjeha, jer samo ta ljubav prema Bogu u stanju je razviti najveće sposobnosti i snage čovječije. Tada se dolazi do saznanja da je Bog onaj koji stvara i koji zapovijeda. Tom spoznajom dolazimo do poznavanja savršenstva Božijeg Bića.

Ko ljubi Boga, ko osjeća strahopoštovanjem prema Njemu taj će se skrušeno u molitvi predati Bogu, s ljubavlju će molitve obavljati i to će mu biti najveća i najslađa dužnost Spoznavajući veličinu i ljepotu Božjih zakona i odredaba, musliman spoznaje i svrhu svoga života, koju mu je Bog namijenio. Čovjek kao savršeno Božje biće na zemlji, osjetiće u toj svojoj neodoljivoj ljubavi prema Bogu, koliko mu je Bog učinio dobrote objavljujući mu svoju vjeru Islam, koja mu služi kao vječno savremeni putokaz u svim životnim prilikama. Musliman da bi mogao skrušeno stati pred lice svog Velikog Gospodara treba da izvrši mnoge i mnoge zapovijedi i odredbe koje ga do najveće mjere usrećuju, i daju mu najveće zadovoljstvo kad u skrušenoj molitvi stane pred Veličanstvo Svemogućega Allaha. Zato musliman ne smije nikada propustiti tu najveću dužnost da se uvijek iskreno i predano moli Allahu jer u izvršenju te dužnosti on zadovoljava ne samo potrebama svoje duše, nego zadovoljava i potrebama svoga tijela, koje mu kao plašt čuva dušu u zemaljskom životu. I onaj koji stalno vrši tu dužnost i klanja se svome Stvoritelju, on divno usklađuje odnose duše i tijela i osjeća zadovoljstvo sa svojim životom i sreću u svome životu. Ta uzvišena manifestacija vjere prema Bogu i ljubav prema sebi od čovjeka izgrađuje vječno sretno biće, koje će shvaćajući zadatak svog života biti zahvalno svome Stvoritelju i u toj zahvalnosti osjetiti najveće zadovoljstvo.

Molitva- namaz ne okrepljuje samo dušu nego okrepljuje i tijelo i tako uveličava snagu i duše i tijela. Taj čin osposobljava čovjeka za izdržljivu i ustrajnu borbu u životu, a ta borba je laka i mila, jer nalazi uporišta u ljubavi prema Bogu, a ta je ljubav najjači pokretač i ona neda čovjeku klonuti i malaksati. Ko se ogluši o ovu dužnost on čini veliki grijeh ne prema Bogu koliko prema sebi, jer ta je dužnost potreba njegovog života sa kojom unapređuje svoje životne snage.

Olako shvatanje ove dužnosti znači neshvaćanje svoga životnog cilja i zadatka, a to čovjek ne smije dopustiti radi toga što zanemarivanjem te dužnosti sam sebe skida sa onog visokog položaja koji mu Bog u životu odredi. Takav čovjek ne može za sebe kazati da je on umno pokročio naprijed kada ne shvaća smisao ovako velike dužnosti i kad su o nju oglušuje. Razborit čovjek će u svakom slučaju nastojati da ispuni taj svoj zadatak, jer će time dokazati da je savršeno umno biće i da je prožet ljubavi prema Bogu i prema sebi.

Ljubav prema Bogu, izvršavanje dužnosti prema Njemu i obraćanje Njemu u skrušenim molitvama je put koji vodi do pobjede i uspjeha. Ali taj put treba čvrsto držati i slijediti, ne smije se napuštati. Zato trebamo slijediti ove kuranske zapovijedi koje kažu, da ne unosimo nemir i smutnju po zemlji, čineći grijehe i odajući se opačinama, nego da održimo red i da pravednost, dobrota i ljubav ostanu kao najveći znakovi naše dobre volje. Bog nam naređuje da Mu se klanjamo iz strahopoštovanja i da stalno nastojimo da Njegova milost bude nda nama bdila. On nam kaže, da je njegova milost blizu svima onima koji dobra djela čine. Zato nastojmo uvijek dobra djela činiti kako bismo Njegovu milost stekli i kako bi ta milost vazda uz nas bila. Vršeći odredbe Božije i čuvajući se opačina tu ćemo milost Božiju zadržati, a time ćemo u životu doći do uspjeha i do pobjede.

Muslimani u Poljskoj

Do nazad par dana u našem gradu je boravio muftija poljskih muslimana g. Dr. Jakob Sinkijević. Došao je u Sarajevo da u internat Gazi Husrevbegove medrese smjesti dvojicu pitomaca iz svoje zemlje i da u sarajevskoj državnoj štampariji, koja raspolaže sa arapskim slovima, štampa neke udžbenike za islamsku vjeronaučnu nastavu u državnim školama Poljske. Dr. Jakub Sinkijević je jedna markantna ličnost i jedan od najsavremenijih alima u islamskom svijetu. Gimnaziju i tehnički fakultet svršio je u Petrogradu. Za vrijeme svjetskog rata bio je oficir u ruskoj vojsci. Iza rata nastavio je svoje študije u Berlinu i položio doktorat iz islamskih nauka. Govori turski, ruski, poljski, njemački i francuski.

Jedan član naše redakcije posjetio ga je u hotel Centrali. G. muftija bio je vrlo ljubezan prema našem saradniku i dao mu slijedeće informacije o stanju muslimana u Poljskoj.

Muslimani u Poljskoj su jedna neznatna narodna manjina, koja ne broji više od 12.000 duša. Nastanjeni su u pograničnim krajevima Poljske i Litvanije. Porijeklom pripadaju tursko-tatarskoj rasi. Svoju neposrednu nacionalnu lozu vode od nekog odreda Džingizove zlatne orde, koji je poslat da pomogne Poljacima i ostao u Poljskoj. Poglavito se zanimaju zemljoradnjom, prerađivanjem kože i javnim intelektualnim zvanjima. Spekulativnim trgovačkim poslovima nikada se nisu bavili. U moralnom pogledu su ostali čisti i pošteni. Nemaju bogataša, ali ni fakinaže i prosijaka. Islamska vjerska zajednica u Poljskoj sastoji se iz 19 džemata sa 17 džamija i 4 mesdžida. Na čelu svakog džemata nalazi se po jedan imam i mujezin. Imami se pored svoje dužnosti u džamijama bave i vjenčanjima, vode matične knjige i vrše dužnost vjeroučitelja u državnim osnovnim školama, koje traju 7 godina. Pošto džamije nemaju svojih bogatih vakufa, imama plaća država i ako ne ubire posebnog vjerskog prireza. Vrhovni vjerski starješina svih muslimana u Poljskoj je muftija sa sjedištem u gradu Vilni u kojem ima svega par stotina muslimana, većinom činovnika. Muftija svoju dužnost obavlja u sporazumu sa jednim kolegijem ,koji se sastoji iz dvojice imama i dvojice građana koji zasjedaju po potrebi. Muftija je podređen ministarstvu prosvjete kao i starješine drugih vjera. Srazmjerno svome broju muslimani Poljske imaju dosta svoje inteligencije zaposlene mahom u državnoj službi. Neki su od ovih postigli dosta visoke položaje. Pored tolikih sudija u raznim mjestima i državni nadodvjetnik u Varšavi i jedan dekan univerziteta su također muslimani. Imaju i nekoliko liječnika, među kojima i dvije muslimanke. U samom gradu Vilne 4 advokata su muslimanske vjere. U oficirskom kadru ima muslimana koji su dotjerali do pukovničkog čina.

Poljaci kao kulturan i prosvijetljen narod i u privatnom ophođenju i u službenoj politici vrlo su tolerantni prema muslimanima i obazrivi prema njihovim vjerskim osjećajima.

Javna štampa poljskih muslimana sastoji se iz dva časopisa, od kojih jedan izlazi svakog mjeseca, a jedan tromjesečno, te jednog kalendara, koji izlazi svake godine, sve u poljskom jeziku, kojim se i u privatnom životu služe muslimani.

Nakon ovog izlaganja Dr. Sinkijevića, naš saradnik okrenuo je razgovor na drugu stranu, te je upitao, zašto on svoje udžbenike koje štampa u Sarajevu, nebi štampao u Moskvi, koja mu je mnogo bliža i u kojoj se pored bogatih islamskih zadužbina nalazi i jedna muslimanska štamparija u kojoj je i naš saradnik u svoje vrijeme štampao svoj list na turskom jeziku »Jeni Dunja«.

Pred ovim pitanjem na licu g. muftije pojavila se jedna tužna grimasa ironije. Odgovorio je sa jednim sarkastičnim tonom. — Vi gospodine kao da ne znate šta se je sve dogodilo u Rusiji iza vas. Zadužbine i štamparije o kojima vi govorite ne postoje više nigdje. Ne samo u Moskvi, nego ni u Kazanu, Ufi, Orebnurgu, Taškandu i drugim muslimanskim centrima Sovjetske Rusije. Bezbožna rulja muslimanskih balavaca zanešena antireligioznom propagandom i razjarena reakcionarnim djelovanjem svoje nesavremene i konzervativne uleme, koja ih je držala u mnogim zabludama u ime vjere, sve je to razorila pa je čak demolirala i mnoge džamije i protjerala hodže. Još godine 1922. muslimani Rusije na svome kongresu u Bakuju donijeli su zaključak da isključe arebicu i zavedu latinicu u svome pismu. Mi u Rusiji nismo mogli dobiti ni dovoljan broj Kur-ana, pa smo ih morali dobaviti iz Japana, gdje su ih štampali emigranti ruskih muslimana, pošto mi u Poljskoj arebicu koju rabe Turci i Egipćani ne možemo glatko da čitamo.

Nakon toga naš saradnik upitao je g. Dr. Sinkijevića šta misli inače o budućnosti muslimana na cijelom svijetu, na što je ovaj odgovorio:

— U tom pogledu ja sam optimista. Iza svjetskog rata muslimani su počeli da gledaju drugim očima na svijet i život i mnogi su se opametili. Boljševička revolucija u Rusiji i kemalistička u Turskoj pored svih grozota svojih, ima i elemenata koja bi mogla da posluže kao memento svima. Mnogi muslimani emigranti iz Rusije i Turske osnovali su svoje kolonije po mnogim krajevima svijeta i počeli da šire Islam u pravom svijetlu njegovom.

S time je bio završen razgovor našeg saradnika sa ovim uvaženim gostom, koji je već otputovao u svoju domovinu.

Praznovjerje naših muslimana na jugu

Dokle će se vrijeđati Islam i muslimani u Jugoslaviji, gdje je vjerska sloboda ustavom zagarantovana.

U beogradskom »Vremenu« od 14. januara o. g. izašao je pod gornjem naslovom od nekog Nikole Janovića dopis iz Ohrida, a u vezi pomračenja mjeseca, koje se desilo prošlih dana. U tom svom dopisu Nikola Janević na vrlo nepristojan način vrijeđa Islam i naše muslimane, te ne možemo to propustiti a da ovom prilikom taj slučaj ne zabilježimo i pokažemo svakom sa kakvim se pogrdama l iažima služe oni koji vređaju Islam i muslimane, pa taj dopis u cijelosti donosimo:

»Na osnovu pomračenja meseca ohridski muslimani predviđaju smrt »velikog gospodara vernih«. — Nekada su muslimani iz pištolja pucali na mesec za vreme pomračenja.

Ohrid, 13. januara. Četiri i po hiljade ohridskih muslimana bilo je već kod svojih kuća, kada je sa glavne tekije odjeknuo glas hodže i objavio vernicima, da Islamu i muslimanima preti velika opasnost: mesec se zamračio! Mnogi su tada napustili večeru, a hodže pohitale najbližem minaretu, da zapevaju dovu Alahu. Zauzeli su mesta na vitkim minaretima i glasom punim zanosa neprestano ponavljali:

— Alahakbar, Alahakbar, da il Alah, la il Alah!

Pevali su i molili se u pomrčini s ispruženim dlanovima, sa dignutim glavama prema strani na kojoj se do skora video zakrvavljeni i potamneo mesec. Na nesreću na tom mestu isprečio se crn oblak, koji je zameo mesecu svaki trag. Nešto zbog pomračenja a nešto zbog tamnog oblaka pomrčina je postajala sve veća. Sa minareta i prozora muslimanskih kuća neprstano se čula molitva, koja je sve jezivije odjekivala tesnim ulicama u ustoj pomrčini.

Dugo je trebalo moliti Alaha, dok se oblak nije sklonio ispred meseca: Za sve vreme, dok je mesec bio iza oblaka, verovalo se da je neka nevidljiva sila progutala mesec. Ta sila bila bi neprijatelj meseca i njegovih štićenika muslimana. U velikom uzbuđenju i strahu upravljali su svoje usrdne molitve, da ih spase opasnosti — a oni će svoje grehe okajati.

Kad je nestalo oblaka, vidjelo se da je mesec iako još u polutami, ipak tu. To je bilo najvažnije. Onda je do malopre jeziva dova odjeknula nekako pobjednički, ushićeno i sa novim prilivom zanosa. Uvidelo se da je Alah milostiv.

Ali opet je došao nov oblak — novo uzbuđenje zahvatilo je hodže na minaretima . Ponovila se dugo molitva dok se najzad nisu oblaci razredili i otkrili ceo mesec.

Ovaj prizor bio je samo mali deo onoga, što su ohridski muslimani radili prilikom pomračenja meseca pre oslobođenja ovih krajeva. Tada su čitali dove sa većim entuzijazmom. Mislimo se da je pomračenje predznak propasti carstva, skore smrti padišaha ili nekog velikog gubitka , koji će zadesiti Muhamedovo stado. Zbog toga je protivu sile koja napada mesec upotrebljavano i oružje. Desetinama hiljada pušaka ispaljeno je u oblake, stotinama pištoljskih cevi sipalo je olovo prema zamračenom mesecu. Sa svih prozora pomaljale su se glave sa unezverenim očima od straha i puškom u drhtavim rukama, a kroz drhtaj isprekidano se ponavljala molitva:

— Bog je veliki, samo je on Bog. On je jedini Bog.

Uvek kad bi se desilo pomračenje, molitve ohridskih muslimana pomagale su, jer su oni najsmernije sluge Alahove. Oni se drže učenja najmudrije i najsvetije knjige Korana, skrivaju svoje žene i slušaju u svemu svoje hodže.

Poslednje pomračenje bilo je tako totalno, da taj događaj ne može ostati bez teških posljedica. Zbog toga stariji muslimani, fanatici nepogrešivog islamstva bojažljivo pogađaju, kakvu će im nesreću doneti ovaj predznak. Pošto je pomračenje bilo dugotrajno i jako, samim tim navodi na misao da će ove godine otići Alahu na odgovornost neka velika muslimanska glava.

— Sigurno će jedan gospodar vernih otići na odgovornost Alahu — tvrde oni.

To je ubeđenje ohridskih hodža i derviša. Takvo je njihovo tumačenje mesečevog pomračenja.

Da li će se ono ispuniti? Da li će zbilja neka velika muslimanska glava otići na odgovornost Alahu? Ili je ovo samo obično praznoverje naših muslimana. **Nikola Janević.**

* * *

Nama nije čudo zašto nas i danas, kada nam je vjerska sloboda sa najvišeg mjesta ustavom zagarantovana bezrazložno vrijeđaju pojedina inovjerska piskarala, nego se čudimo jednom uglednom listu, kao što je beogradsko »Vreme«, zašto ono u svoje stupce uvrštava ovakove bljezgarije, jer ono najbolje zna, koliko koristi ima od svoje muslimanske čitalačke publike.

Mi u tom čudu pitamo se: zašto cenzura ne zabrani i »Vremenu« i svim drugim listovima u Jugoslaviji vrijeđanje slama i nas jugoslavenskih muslimana, jer mi sa punim pravom tražimo tu zabranu.

Ne kažem da nema fanatizma među nekim muslimanima, ali fanatizma u Islamu nema i o fanatizmu Islama Nikola Janević nema pravo ni riječi kazati, jer sam siguran da on i njemu slični nemaju ni pojma o Islamu te prema tome sve što oni pišu o Islamu to je bez sumnje uvreda.

Ako pak ima istine u članku Nikole Janevića da su muslimani na jugu toliko zaostali u vjerskom vaspitanju, ja onda pitam Janevića i beogradsko »Vreme«, koliko je kršćansko misionerstvo polučilo uspjeha među južnosrbijanskim muslimanima i koliko su pridobili ovčica iz »Muhamedovog stada« (tako Janević naziva muslimane).

Čudi me, da već jednom ne prestanu uvrede na Islam i muslimane od strane raznih nemuslimanskih pisaca. Nisam nikada u našoj islamskoj štampi vidio da se povukla i najmanja pogrdna riječ o kršćanstvu i kršćanima, a s protivne strane uvrede ne prestaju. Mi to sve trpimo i nastojimo na lijep način riješiti se tih kleveta, bez da koga napadamo i vrijeđamo, a kršćani, pogotovu oni sa kojima zajedno živimo, iskoriste i najobičnije stvari u vrijeđanje Islama. Mi nikom ne naturamo svoje i nikog ne silimo da prihvati Islam, a o savršenstvu Islama nije nam potrebno govoriti, jer je ono očito a najbolji su dokazi da veliki svjetski učenjaci i orijentaliste napuštaju kršćanstvo i prelaze u Islam. Mislim da je ovo najveći dokaz jer govorim o ljudima koji Islam prihvaćaju, ne pod utjecajem misionerstva i nekog straha, nego iz naučnog uvjerenja.

Ovom prilikom ću napomenuti Nikoli Janeviću i drugima da se klonu svih napada na Islam i muslimane, te da pokažu više kulture, kad se vole razmetati kulturom i nekom toleranciјom, koje kod tih ljudi apsolutno nikako i nema. Ti ljudi bi trebali konačno povesti računa o tome da smo mi nacionalna braća, i da radi toga moraju imati više obzira.

Mi muslimani pazimo se da ne vrijeđamo nikoga jer nas Islam uči da je vjera stvar ličnog uvjerenja i da se svačije uvjerenje mora poštovati, i zato i od druge strane tražimo da se poštuje ono što mora kulturan čovjek poštivati. Ali na žalost moramo često konstatirati da tu nema nikakve kulture.

Ovoliko za sada.

Muhamed R. Kerken.

Na mlađima svijet ostaje

Slatki vapaji dopiru iz dubine naroda i zovu tebe omladino da stupiš u službu i da izneseš rezultat tvog mladog života provedenog u društvu knjige, rasadnice znanosti.

Ovi vapaji dopiru nama svima u uši, a mi pokunjeni mladići spremamo se u zagonetni lavrint da kušamo blijedu sreću i mutno razočaranje. Opkoljuje nas kultura 20- vijeka u kojem nam se pruža prilika da vidimo svakovrsne slike, koje se odigravaju na svjetskoj pozornici iza zastora ukrašeni sa najljepšim i najdragocjenijim draguljima. Narod udaljen od svega ne shvata poteškoće na koje nailaziš i neprestano te zove: »Dođi, samo dođi!«

Tvoja sveta dužnost je da dadeš odziv na usklike, koji se razliježu i odbijaju tamo daleko od stijene obrasle zelenim busenjem. I dok se ovi glasovi gube u spletkama današnjice dotle vidimo grupe i grupe iz naših redova gdje uveličavajući manifestacije »savremenog« doba iz dana u dan propadaju podvrgavajući se raznim zlim navikama koje prijete nestanku naše produktivne omladine. Zar promukli glasovi, koji se stapaju u gusti oblak nemaju uticaja na omladinu i zar nas oni ne upozoruju na veliku i neotresivu dužnost. Sve to čujemo, gledamo razne prizore oko nas, ali to ne smeta da punimo stolice svih rasadnika zala i iz dana u dan naše najljepše i najjače snage tonu u potocima alkohola, tonu u dubini zala, koji krše najosnovnije principe trezvenog života i koji se kose sa našim islamskim osjećajima.

Skrajnje je vrijeme da postane omladina nosioc zdravih ideja sa kojima će stupiti u narod puna ponosa i oduševljenja. Nemam namjere da bacam ljagu na omladinu, jer i sam joj pripadam, ali slobodan sam da istaknem, da između naše omladine i širih narodnih slojeva nedostaje čvrsti kontakt, kako bi omladina narodom pomognuta plasirala široko polje znanja u narodu. Između omladine i sela treba da se razvija što širi saobraćaj. Divni li su dani odmora provedeni u selu i odskaču sa oduševljenjem od onih provedenih na dugim noćnim sijelima, plesovima i raznim razonodama poškropljenim sa demonom alkohola.

Sa ponosom konstatujem da u našoj zajednici danas imade priličan broj intelektualaca iz redova svih područja znanosti, te nesmetano možemo naš život okrenuti putevima, koji će nas odvesti boljoj budućnosti.

Vama najmlađim, koji još nikad niste kušali alkohol, koji niste otrovani neka vam bude mila nada u vašu nepokvarenost i sloboda od te strasti. Ako okusite tu strast biće Vam mnogo teže svladati je. Vjerujete da će alkohol Vašu zabavu pomutiti. Vašim godinama prirođena je istinska i iskrena zabava, a zle navike će vašu nevinu i istinsku zabavu učiniti pijanu, bezumnu i opaku. Opojna pića slabe u vašoj životnoj dobi najnužniju snagu razuma. Vi ste čije kretnje i rad prate članovi naše zajednice sa najvećim interesovanjem i svaki vaš uspjeh i plemeniti rad daje joj snage. Puteve kuda se kreće neka osvjetljuje svjetlo uzvišenog Islama i onda je zagarantovan napredak naše zajednice.

Završiću sa riječima:

»Omladino, na djelo, unarod!«

Enver Abduzaimović.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Kuran je u svojim temeljnim zasadama ustalio načelo, kojim su potpuno neosnovana mišljenja i tvrdnje starih naroda, da će se milost Božja na njih izliti kad oni to zamole ili da će grijesi biti oprošteni kada oni to zažele. Kuran je pobio to krivo mišljenje da ljudi mogu jedni drugima praštati grijehe, da mogu izazvati milost Božju za svoja griješna djela. Dakle odriješenje grijeha po ljudima Kuran je zabacio i istakao da je to najveća zabluda. Ljudi ne mogu opraštati grijeha niti mogu zazivati milost Božju, koja bi njihovim posredovanjem trebala na ljude pasti. Svemogući Allah kaže: **Obećane nagrade neće biti podijeljene po vašim željama a ni po priželjkivanjima sljedbenika knjige (kršćana i židovi). Ko bude radio griješna i hrđava djela, po njima će biti i kažnjen.** Božji Poslanik kaže svojoj kćeri Fatimi: Radi, Fatimo, jer ja ti kod Boga ne mogu ništa pomoći. Prema tome svaki čovjek mora raditi dobra djela, ako želi da dođe do sreće i da se spasi. Vidimo da Božji Poslanik i Svojoj kćeri kaže da radi dobra djela i vrši dužnosti svoje, jer će samo po svojim dobrim djelima steći sreću i blaženstvo, a ako to ne bude radila, da joj On neće moći pomoći. Naravno da je onda isključena mogućnost da drugi ljudi jedni drugima mogu u tom pogledu koristiti, da mogu zazvati milost Božju na one koji griješe i da ih mogu odriješiti od njihovih grijeha.

Među principima, koje je Kuran uspostavio, a koji ranije nijesu bili poznati, niti su o njima ljudi razmišljali, jest princip po kome je svaki vjernik dužan, da opravda i dokaže istinitost svoga vjerovanja. Kuran izričito kaže da nema koristi od toga što će se slijepo slijediti i pokoravati pa veli: **»Ko se moli nekom drugom osim Bogu, a za to nema dokaza, onda će njegov Gospodar s njim obračunati« — «Reci (Mrhammede-: donesite vaše dokaze, ako istinu govorite!«** Jedan dio učenjaka ovog islamskog stada kaže da vjera onih koji slijepo slijede nije primljena. U svemu se čovjek može obratiti razumu, to treba da bude sudija čovjekov. Kuran mnogo spominje razum i pamet kao i to da se treba razumu obratiti da donese presude pa kaže: **»Imate li vi razbora i pameti« — »Zar vi ne razmišljate« — »Zar vi nećete da razborom dolazite do saznanja«.**

Usporedimo ovo kuransko učenje koje nas upućuje da je naša sreća ovisna od našeg rada, da o svemu trebamo steći potpuno saznanje i da se u pitanjima vjere trebamo obraćati i sudu razuma. Sa prilikama, koje su u svijetu vladale prije pojave Islama, vidjećemo jedan ogroman preporod i napredak koji u svakom pravcu čovjeku osigurava uspjeh i sreću zemaljsku, a blaženstvo vječnosti. Prije Islama su se ljudi slijepo pokoravali svećenstvu (a taj slučaj i danas skoro nepromijenjen vidimo kod drugih religija), oni su slijedili njihove prohtjeve i želje koje su potpuno u opreci sa razumom i koje zdrav razbor nije u stanju prihvatiti.

Kuran je utvrdio načela, da je cilj vjere koristiti ljudima a ne da ih muči, da im pomaže i da ih uzdiže, a ne da ih ponizuje i podređuje. Tako shvatanje vjere prije Kurana nije bilo poznato ljudima. Svemogući Bog kaže: **»Allah vam želi lakoću, a ne želi vam učiniti nikakvih teškoća« — »Bog ne želi da vam sa vjerom čini poteškoću, nego hoće da vas očisti i usavrši i da Svoje blagodati prema vama upotpuni«.**

Među temeljne zasade, koje je Kuran donio, a koje nijesu bile ljudima prije njegove objave poznate spada i pobijanje želja i nada, koje su vjernici činili ovisnim o zagovoru zagovornika na Sudnjem danu. Kuran kaže, da se čovjek može samo oslanjati na svoja djela i da će po svojim djelima biti nagrađivan ili kažnjavan. To su isprazne želje da bi nekome mogao koristiti nečiji zagovor, ako on sam nije zaslužio da bude nagrađen. Svemogući Allah kaže: **»Tada neće niko nikome moći koristiti« — »Svako će za sebe odgovarati« — »Pa neće im koristiti zagovor zaštitnika i zagovornika« — »Koliko je meleka (anđela) na nebesima čiji zagovor neće ništa koristiti«.**

U svom velikom učenju Kuran ljudima kaže da je ono znanje, što je dato njima i njihovim pređima vrlo malo i neznatno. Svemogući kaže: **»Mi smo vam vrlo malo znanja dali«.** Ljudi su vjerovali, da su njihovi prethodnici sve znali, i da se njihovim vjerskim ljudima i svećenicima nije ništa sakrilo ni na nebu ni na zemlji. Oni su zato zastali pri tom malom znanju i pred sobom zatvorili vrata Božje milosti. Tako su stotinama godina čamili ne dižući ni ne bacajući svojih pogleda dalje, niti su se obazirali na mudrovanje pojedinaca. Radi toga su propadali i uništavali one, koji su ih slijedili. Kuran je izričito naglasio zakon evolucije i naučnog razvijanja i podizanja i to proglasio normom kojoj se mora podvrgavati svaki pojedinac. Svemogući kaže: »Reci: Bože umnoži mi znanje. Zato su muslimani širom otvarali vrata nauci i njegovali sve vrste nauke koje su im od koristi za vječni i zemaljski život. Tako su muslimani sakupili znanost i iz kultura i civilizacija staroga svijeta stvorili jednu veliku kulturu i civilizaciju koja je do tada bila nešto neviđeno.

(Nastavit će se.)

Važni događaji na bliskom Istoku

Ugovor između četiri islamske države

Između Turske, Perzije, Iraka i Afganistana sklopljeni pakt o prijateljstvu i nenapadanju ima važno značenje i mogao bi vremenom izmjeniti duboko odnos sila na Bliskom Istoku i u jugozapadnoj Aziji. Najviše se zalagala za potpis ovoga pakta Turska. Njenoj je diplomaciji uspjelo nakon dugih napora izgladiti protivštine koje su postojale između Perzije i Afganistana, te Perzije i Iraka. Irak je međutim povukao svoju žalbu protiv Perzije, koju je bio podnio Ligi naroda. Turska je diplomacija smatrala, da je petrolejom bogato područje Mosula trebalo pripasti Turskoj. No Velika Britanija dugogodišnji mandator u Iraku, nije o tome htjela ni čuti i Turska je morala konačno popustiti. Potpisom ovoga pakta pojačao se položaj potpisnica prema drugim državama, konkretno i prema Velikoj Britaniji, koja ima veoma velike interese u Afganistanu, Perziji i Iraku. Prije nego se odrekla mandata nad Irakom, britanska diplomacija osigurala je s Irakom veoma povoljan ugovor za Veliku Britaniju. Vrijeme će pokazati, hoće li potpis pakta o nenapadanju u četvero otešćati britansko-iračke odnose.

Težnja je potpisnika pakta svakako da se što više oslobode vanjskog utjecaja, direktnog ili indirektnog. Jedino se kod Turske ne radi o ovom pitanju, jer je Kemal Ataturk već uspio osloboditi svoju zemlju stranog političkog utjecaja. Turska će međutim ovim paktom pojačati svoj položaj i vjerojatno je, da će opet porasti njen ugled u islamskom svijetu, koji je nakon rata i uslijed reforme Kemal Ataturka uveliko opao. Po nekim vijestima ovom paktu u četvero pristupit će i kraljevina Vehabita čiji se izaslanik sada nalazi u Bagdadu, vijest nije još potvrđena. No ako se obistini, ostvariti će se blok islamskih država na Bliskom Istoku, koji bi nesumnjivo igrao veoma važnu ulogu, te bi utjecao na opći razvitak događaja u tom dijelu svijeta.

Pakt u četvoro je novi dokaz slabljenja utjecaja zapadne Evrope na islamske države te daljnjeg emancipiranja islamskog svijeta od političkog skrbništva evropskih velesila. Velika Britanija i Francuska kao mandatne sile na Bliskom Istoku osjetit će prve jačanje novih islamskih država. Premda je turska republika sasvim laička država nema sumnje, da će u sporovima između islamskih vjernika i drugih vjeroispovijesti na Bliskom Istoku biti na strani prvih. Takovo držanje morat će zauzeti i zbog svojih arapskih saveznika. Zato će pakt u četvoro, osobito ako mu naknadno pristupi i kraljevina Vahabita, Nedž, biti protiv osnivanja židovske države u Palestini, kao što će i utjecaji na prilike u Siriji, u kojoj arapski nacionalisti vode ogorčenu i odlučnu borbu protiv mandatne sile Francuske. Opravdano je i mišljenje, da će pakt u četvoro utjecati i na prilike u Egiptu, te s vremenom, ako se konsolidira i na događaje u svim islamskim zemljama sjeverne Afrike. Svakako se islamski svijet trgao iz svoga stoljetnog mrtvila i njegov se broj i njegove težnje sve više osjećaju na pozornici svjetske politike.

Društvene prilike muslimana na Dalekom Istoku

Sedmični list »Medenijjet«, organ bugarskih muslimana, koji izlazi u Sofiji na turskom jeziku, donosi u 75 broju od svoga dopisnika iz Japana slijedeće podatke o muslimanima Dalekog Itsoka:

»Na Dalekom Istoku i to u Kini, Mandžuriji, Koreji i Japanu ima 50 miliona muslimana; od ovih četrdeset miliona živi u Kini, tri miliona u Manću-Ku-u, sedam miliona u samostalnoj sjevernoj Kini, te nekoliko stotina domaćih i emigranata muslimana u Koreji i Japanu.

Vrhovno vodstvo japanskih muslimana nalazi se u Tokiu. Oni imaju vrlo uzornu organizaciju i mnogo kulturno prosvjetnih društava koja neumorno rade na širenju i podizanju Islama u Japanu. Njihovi mektebi, škole i vjersko-nacionalne ustanove, uživaju veliki ugled kod naroda i pripremaju teren za što bolju potporu i naklonost japanske vlade. Tako isto je i položaj muslimana u Mandžuriji u svakom pogledu vrlo dobar i savršen. Danas u mandžurskoj vojsci ima mnogo komandanata, generala i visokih oficira muslimana, a postoje i specijalni muslimanski vojni odredi. I u Kini isto je stanje. Treba istaknuti da je kako kineska tako i mandžurska država potpuno zadovoljna sa svojim muslimanskim vojnicima i komandantima. To je pak posve prirodno, jer svi muslimanski komandanti i časnici, znajući, da prema uzvišenim propisima Islama daleko od svih materijalnih probitaka moraju braniti svoju domovinu, podržaju moral svojih vojnika i prema tomu služe otadžbini. Ukratko, Islam na Dalekom Istoku čeka vrlo sjajna budućnost.«

Previranje u Egiptu

Stranačke suprotnosti. — Izgradnja Aleksandrijske luke

U Egiptu postoji još uvijek stranački blok, no već se/opažaju razlike između pojedinih stranaka. Egipćani su složni da od Engleske isposluju što više prava za Egipat, te traže, da London prihvati predlog sporazuma iz 1930., koji su bili izradili Nahas paša, predsjednik Vefda i drugovi. Englezi međutim nastoje odugovlačiti. Oni računaju, da vrijeme radi za Engleske interese, jer Egipćani ne će dugo ostati na okupu, već će prevladati stranački pogledi i interesi, kao što je do sada uvijek bilo. I već se opaža u egipatskoj štampi, da pojedine stranke, koje kandidiraju kao nasljednika sadašnjeg predsjednika vlade Nesim paše ili Mahmud pašu, vođu liberala, ili Sidky pašu, vođu konzervativne stranke. Ove stranke su za koalicijonu vladu, no ako Vafd ne će na to pristati, onda traže za sebe mandat za nove izbore. Organi liberalne i konzervativne stranke napadaju sadašnjeg predsjednika vlade, jer da preprema teren za Nahas pašu. Novi povod za napadaje dala je odluka britanske vlade, da sudjeluje u troškovima sa egipatskom vladom kod produljenja željezničke pruge Aleksandria-Foka te kod proširenja i produbljenja aleksandrijske luke, kako bi mogla primiti i najveće ratne jedinice i sigurno ih zaštititi od nepogoda. Štampa optužuje Nesim pašu, da je time izdao interese Egipta, jer da će Englezi, kad jednom budu izvršene te radnje, pridržati potpuno za svoju uporabu i željeznicu i luku, kao što su učinili sa sinajskom željeznicom, koja je građena za vrijeme svjetskog rata te sa željeznicom za Sudan. Englezi su šta više iskoristili gradnju sinajske željeznice, da Sinaj preobraze u gotovo britansku provinciju, sa kojom upravlja britanski guverner.

U ovim napadajima ne sudjeluje štampa Vefda, jer neće da se zamjeri Nesim paši. Tako su danas postali najborbeniji propagatori egipatskih nacionalnih interesa liberali i konzervativci, koji su godinama bili ustuk Vafda i sa kojima je surađivala britanska vlada u Egiptu. Vladi su veoma neugodni ovi napadaji, jer je dana egipatska javnost osjetljiva u pitanju nacionalnog ugleda i interesa Egipta. Tvrdi se, da će egipatska vlada predložiti britanskom visokom komesaru, da Egipat sam snosi troškove za spomenute radnje. Time bi Egipat dobio pravo, da ili iskorišćuje po svojoj slobodnoj volji, odnosno da svojevoljno ustupa na uporabu Englezima. U međuvremenu je vlada zabranila javni nastup vefdističke uniformirane omladine. To je jamačno izvršeno po želji britanskog visokog komesara, jer su omladinci prilikom javnih nastupa klicali protiv Engleske. Momentano je, čini se, u Egiptu položaj takav, da će uspjeh biti na onoj strani, koja dulje izdrži. Egipćani moraju dakle očuvati opći narodni blok.

PRIPRAVLJA SE SAVEZ MUSLIMANSKIH DRŽAVA.

Prema vijestima Reuterovog dopisnog ureda iz Ankare saznaje se, da vanjski ministri Turske, Iraka-Irana i Afganistana nasmjeravaju osnovati blok zapadnoazijskih država. Po svoj prilici će u naskorijoj budućnosti biti održan sastanak sviju ministara da potpišu prije kratkog vremena u Ženevi parafirani nenavalni pakt.

TURSKO-AFGANISTANSKI SAVEZ.

Poslije nedavne posjete afganistanskog ministra vanjskih poslova u Ankari, izdano je službeno saopćenje u kome se između ostalog kaže: »Razgovori državnika završeni su konstatacijom, da obje države pristaju čvrsto uz politiku mira. Bili su saglasni u tome, da u izvođenju te politike i Turska i Afganistan održavaju najbolje odnose sa svima zemljama, osobito sa susjednim zemljama. U interesu tih država, njeni državnici radit će na daljnjem učvršćenju međusobnih odnosa«.

UHVAĆEN ATENTATOR NA KEMAL PAŠU.

Njemački dopisni ured javlja: Vođa razbojnika, koji su pripremali atentat na predsjednika turske republike Kemala Ataturka uhvaćen je u Alepu. S obzirom na zločinačke motive njegovog rada odlučeno je, da se on izda. Jedan francuski ratni brod predao je vođu bande u Messini turskim vlastima.

Etički kongres egipatske omladine

Nedavno je u Egiptu održan etički kongres egipatske omladine. Etički pokret egipatske omladine uhvatio je dubokog korjena među tamošnjom omladinom, koja se u tom pravcu budi i svojom razgranatom organizacijo radi u narodu na podizanju islamskog etično-moralnog duha i postizava lijepe i zamjerne uspjehe. Na ovom etičkom kongresu egipatske omladine održao je značajan govor predsjednik kongresa i poznati muslimanski borac Mehmed Ali-Alube-paša, koga prenosimo da i našu omladinu upoznamo sa ciljevima ovog pokreta. Mehmed-Alube-paša je u svom govoru rekao:

Gospodo i sinovi moji!

Najumjesnije je da ovom prilikom pozdravim one, koji su dali inicijativu za ovaj kongres kao i slušaoce i one, koji su se odazvali ovome pozivu, jer je to poziv ka ćudoređu koje je nosioc snage koja daje duši puno dostojanstvo i ne da joj da padne u iskušenje.

Ćudoređe je jedini temelj na kome je moguće izgraditi kako pojedinca, tako i narode. Drugog temelja nema. Koji se narod ćudorednim osebinama ukrasi, one mu jamče slavu i gospodstvo, vjećnost i napredak. Samo ako narod na ćudoređu podigne svoju državu, njegova će se riječ usvojiti a njegova se zastava nikad ne će saviti.

Samo ćudoređe čini dušu naklonom ljepoti, a srce radošću puni i samo ono nad život navlači oblake sreće.

Da, ova plemenita zajednica, zajednica kongresne omladine, ona je danas jak front u borbi za podizanje temelja moralu, ona popravlja ono što prijeti da sruši njegovu zgradu; ona je onaj pobjednički odred i osvajačka avangarda. Ako se danas njeni članovi mogu na prste pobrojati po svojim imenima — premda po svojim snagama i svojom muškošću su neizbrojivi — tako se dešavalo otkad svijet postoji.

Svaka korisna akcija ima u početku malobrojne pristalice, a tek poslije su sve mnogobrojnili uz pomoć Božiju i njegovu brižljivost koja ih bodri i otvara vrata svakog uspjeha.

Ja predviđam ovome kongresu pobjedu kojoj se nije nadalo i da će imati uspjeh koji se nije očekivao, jer je ovo poziv korisnoj akciji kojoj se glasno poziva, na njoj radi i koja je u rukama omladine, koja je u narodu kao kičma u tijelu bez koje se tijelo ne može držati. Omladina je u narodu kao žila provodnica u tijelu koja svaki dio tijela kvasi novim životom i daje mu postreka za opstojanje i rastenje. Omladina je snaga ove zemlje, njena snaga i oslonac u teškim časovima. Omladini je istinu rekao gospodin Mustafa Sadih Rafija: »Omladina je u narodu ključ, koji sa zemlje katance skida«.

Ova je omladina prema onome čemu je pozvana kao mala i suha hurmina sjemenka koja se iz tako malene razvije u veliku i bujnu lisnatu biljku, slatkog ploda i debelog hlada. Nema sumnje da je jačanje ćudoređa prvi posao kojem se dužan predati svaki Egipćanin. Moje je mišljenje da će se ova mala zajednica pretvoriti u veliku zajednicu, čiju će misao prihvatiti cjelokupna omladina. To predviđam, jer je moje čvrsto uvjerenje da svaki dobar posao u istinu nosi u svom krilu elemente svoga opstanka i napredovanja. Čemu smo danas više potrebni nego ovoj novoj podjeli pod okriljem mira i etičko-moralnih strujanja. Omladina je ona neracija u Egiptu, kojoj je najpotrebnije da se naoruža sa svim lijepim osebinama, jer na njihovim jakim plećima stoji slava domovine. Omladina je pomoć i sredstvo da narod postigne ono za čim žudi. Omladina neće moći da se baci pobjedonosno na bojište života, a da iznese teške terete, osim ako bude do zubi naoružana ćudoređem. Da budu borci za istinu i da je naglase ondje gdje treba, da se uzdigne nad sitnicama života i da teže ka pobjedi, da žrtvuje iz velikodušnosti za domovinu dvije najdragocjenije stvari: život i imetak. Kad god domovina bude pozvala cvijet svojih sinova da u svoju zgradu uzida nove stijene.

I prije smo govorili da je omladina dužna da crpe pouku iz najboljeg primjera koji joj se u životu pokaže. Danas velim i mnogi sa mnom, da su omladinci dužni da budu najbolji primjer i da odmah počnu sa poslom, jer njima pripada i sadašnjost i budućnost, pa će se na njih ugledati podjednako i mlađi i stariji.

Cilj koga omladina ima da sebi stavi, treba da obuhvati kako društvenu stranu života, tako i ćudoređe. Tome treba da prethodi razgraničenje dužnosti, koje je omladinac dužan vršiti, kako prema sebi tako i prema svome sunarodnjaku, pa i prema neprijatelju ma koji razlog bio neprijateljstvu. Treba da ih vrši i prema svojoj vjeri i domovini. Vjeri koja je prva domovina, i domovini naročitoj iz općenite vjere.

Sa određivanjem dužnosti ide određivanje prava, i ja ne znam dva starija suprotna pojma nego što su pojmovi prava i dužnosti. Nasuprot svakog prava postoji dužnost.

Mi hoćemo da ćudoređe bude kod mladića bitni elemenat u njegovom životu. Sve od njega da proizlazi i k njemu da se vraća. Jer kad Misirac bude spoznao plemenitost svoju i svoga naroda, osjetiće da je to amanet na njegovom vratu kojeg ne smije zanemariti.

Mi ne živimo samo za sebe, naš život nije tajan. Njega vide tajne oči i čuju prikrivene uši. Nas narodi motre i osluškuju tražeći naše loše strane da nam odatle udarac zadadnu.

Kako li je prikladno da svaki Misirac bude kao vojnik graničar koji ozbiljno čuva svoje mjesto. Kako li je prikladno, da Misirac zna da on nije moćan ako je njegov narod slab; da on ne može biti bogat ako je narod siromašan.

Hoćemo da Misirac bude snažan u sebi i po sebi, svojom ličnosti, ponosan sa svojom narodnošću i da uvidi da će po njemu ljudi suditi o njegovu narodu. Hoćemo da omladinac bude oprezan da ne bi posrnuo i da zna da ćudoređe bolesti, kad uhvate maha nije moguće iščupati. Poznavao sam mnoge mladiće, koji su u svoje mlađe doba bili uzor i na ponos svome narodu, ali su poslije popustili pa niti su muslimani niti su ikome na korist.

Gospodo! široko je polje govora, naša prošlost i sadašnjost puna je jasnih primjera. Na govornici ovog kongresa trebaju se izmjenjivati govornici, koji će se obazrijeti na svaki kut ćudorednog dvorca, da bi ga što bolje sagradili i temelje mu utvrdili.

Gradite odmladinci! Dovršavajte gradnju, popravljajte ona mjesta u ćudoređu slabih duša, koje njihova slabost ubija.

Napokon nadam se da će idući kongres biti posjećeniji i da će pod njegovu zastavu stupiti svaki Misirac, koji voli svoj narod i svoju domovinu. Nadam se da će iz ovoga kongresa izaći organizovane skupine koje će razmišljati i promatrati, truditi se i raditi. Došlo je vrijeme da budemo u ovo vrijeme kao i drugi ljudi.

SVADBA U KRALJEVSKOJ PALAČI U TIRANI.

Javljaju iz Tirane 13. januara: Jučer je održana svadba sestre kralja Zogu, princeze Zenje sa turskim princom Abidom. Svadba je održana u kraljevskoj palači u prisutnosti kralja, kraljevskog doma i velikog broja gostiju. Nakon svadbe je kneževski par uz klicanje pučanstva otišao u Drač. Cio grad je za ovih svečanosti bio pod zastavama.

DELEGATI ZA SAKUPLJANJE PRILOGA ZA GRADNJU DŽAMIJE U VARŠAVI.

Najnoviji broj lista kavkaških gorštaka »Šimali Kavkasije« piše:

Kako piše glavni organ tatarskih muslimana u Poljskoj »Žucie Tatarskie«, odbor za gradnju džamije u Varšavi, ustanovio je još dva delegatska mjesta za sakupljanje dobrovoljnih priloga u inozemstvu i to jedna u Parizu, a druga u Kairu, Za pariškog delegata postavljen je član centralnog komiteta za nezavisnost Kavkaza Mehmed Girey-Sunš, a za delegate odbora u Kairu određeni su Ali Voronović i Mustafa Aleksandrović.

Nova akcija nikšićkih muslimana

Kako je nazad godinu dana došao u Nikšić za imama matičara gosp. Derviš ef. Gjogjić-Bibić, islamski život među nama muslimanima je živnuo, iako je ovo jedna od najmanjih muslimanskih zajednica u Kraljevini. Nikšić je od davnina pripadao Hercegovini odnosno Turskoj carevini, ali su ga Crnogorci 1876. prisilili dugim opsijedanjem na predaju i tada je došao u sklop Crne Gore. Muslimani su se bili listom iselili po raznim mjestima Turskoga carstva, a mnogi su se naselili u Sarajevu, Mostaru, Kolašinu, Podgorici i mjestima Novopazarskog sandžaka.

Kako je knez Nikola bio tolerantan spram ostalih muslimana u svojoj državi, to su se i neki Nikšićani opet vratili u Nikšić, ali ih nije bio onako impozantan broj kao ranije, jer ih je početkom XIX. vijeka bilo 600 domova u gradu. Budući da se nijesu mogli mnogi snaći u novom položaju, sporadično su iseljavali, tako da nas je skoro bilo nestalo početkom ovoga vijeka. Sa onima, koji su se iselili iz Podgorice u vrijeme svjetskoga rata i iza njega ima danas u Nikšiću 50 islamskih domova, a njihovo društveno stanje je različito. Ima nas desetak, koji smo dobri trgovci, dok se ostali izdržavaju dnevnom zaradom. Vjersko stanje u Nikšiću je bilo ranije na velikoj visini, kad je u njemu bilo učenih ljudi, kakav je bio na primjer Hafiz Salih Gašević, koji je prepjevao s turskoga jezika Sulejman Čelebijin »Mevlud« i kad su u njemu bile četiri džamije. Danas međutim ima samo jedna džamija, a i ta je u trošnom stanju. Novi imam matičar g. Gjogjić Bibić dao se odmah na rad i prije nego je našao zgodan stan za se, tražio je lijepu zgradu za mekteb, da bi zapuštenu islamsku djecu učio osnovnim principima Islama. Odmah je sazvao mještane muslimane i poveo s njima akciju za gradnju mekteba i popravak džamije, koja prokišnjava. Obratio se mnogim muslimanima u Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori da bi svojim novčanim prilozima pomogli nikšićke muslimane u ovom hajirli poslu, a obratio se i muslimanskim predstavnicima u kraljevskoj vladi. Gosp. Dr. Šefkija Behmen ministar bez portfelja, poslao je Džematskom medžlisu u Nikšiću 3000 dinara za ovaj hajirli posao.

Molimo svu braću muslimane naše domovine, da dobrovoljnim prilozima pomognu nikšićke muslimane u izgradnji mekteba i popravku džamije, da bi ova dva svjetionika Islama u ovim krajevima urodila dobrim uspjehom. Novac treba slati Džematskom medžlisu u Nikšiću (Zetska banovina). Š.

*

ZAHVALA NIKŠIĆSKIH MUSLIMANA.

U ime ovdašnje islamske ehalije, kao predsjednik Džematskog medžlisa u Nikšiću najtoplije se zahvaljujem Gosp. Dr. Šefkiji Behmenu, ministru, koji je poslao ovom Džematskom medžlisu 3 hiljade dinara za gradnju mekteba i popravak džamije, u Nikšiću, pokazujući ga kao uzor drugim muslimanima.

Nikšić, 18. januara 1936.

Derviš Gjogjić-Bibić,
imam matičar.

Hazreti mevlana Dželaluddini Rumi

Neka se ispravi!

U prošlom broju našeg lista u napisu Hazreti Mevlana Dželaluddini Rumi u pjesmi »Istiniti iman«, potkrale su se dvije štamparske greške, koje su donekle izmijenile sam sadržaj ove alegoričke pjesme. Te pogreške su se potkrale kod slijedećih distihona, pa ih ponovo donosimo i molimo poštovane čitaoce da to uvaže:

»Ah jer onaj, koji imanu naginje,
Kod vas će spaziti samo trnje,
imansku sliku i jedino ime.
Ali svrhu imana i muminluka
te od mu'minskog lijepog ahlaka,
Znaj, kod vas nejma ni traga.
»Bilo bi, da ste mumin Vama reći
opasnu pustinju spasom nazvati.
Jer u vašem tijelu po nesreći,
ime, samo je od imana. Reci,
Zar se smije istinu ne reći!
»Ljudi koji imanu teže, znajte,
imanskog *značenja* kod vas ne vide.
Kjafiri, kad na vaš iman bace poglede
prelaz im u iman, ogavnim postade.

Jedno saopćenje talijanskog konzula

Nekoliko listova donijelo je vijest da bi talijanska vlada činila poteškoća za tranzit robe koja dolazi iz inostranstva i upućena je inostranstvu kroz talijanski teritorij i kroz talijanske luke.

Ta je vijest potpuno neosnovana; naprotiv je poznato da se nijedan predlog usvojen u Ženevi ne odnosi na tranzit robe kroz Italiju.

Također je neistina da je Italija zabranila ulaz u Kraljevinu turistima (putnicima) koji pripadaju sankcijonističkim Državama ili da tim putnicima čini poteškoća.

Strani turisti, kojoj god naciji pripadali, mogu slobodno i mirno ulaziti i boraviti u Italiji ako posjeduju redovitu putnu ispravu; svi stranci, bez ikakve razlike, uživaju onaj ljubazni postupak pun obzira, koji je prirođen u gostoljubivim tradicijama Italije i Italijana.

Sarajevo, 16. januara 1936./XIV°

Marcello Zuccolin,
Generalni Konzul Kraljevine Italije.

Zabava „Narodne Uzdanice" u Gor. Tuzli

Treći dan Bajrama održana je zabava N. U. u Gor. Tuzli. Od osnutka (negdje u septembru) do danas uspjelo je N. U. okupiti sve redove našeg građanstva u svoje kolo, a najviše zaslugom uglednog građanina g. Galiba Žunića. Koliko je N. U. omiljela među nama najbolje se vidjelo na prvoj njenoj priredbi. Sala osnovne škole bila je krcata posjetiocima iz G. Tuzle i okoline.

Priredba je počela predavanjem Ismeta Žunića, đaka Gazi Husrevbegove medrese o »Postanku i radu N. U.«, u kom nam predavanju Ismet iznese historiju mučne borbe prije i poslijeratne omladine i prikaza nam osnutak N. U. Zatim je Akif Šehić deklamovao Norodnoj Uzdanici od Rodoljuba. Komadi »Mujaga Batal« i »Mozak grada«, odigrani su na opće zadovoljstvo prisutnih.

Za vrijeme pauze je svirao mjesni tamburaški zbor.

Naročite zasluge za uspjeh ove priredbe idu Ismetu Žuniću, koji je bio duša cijeloga nastojanja, g. Galibu Žuniću, pretsjedniku i Harizagi H. Mehmedoviću, potpredsjedniku. S. Karić.

Novi mekteb u Jasenu kod Trebinja

Prije dva mjeseca dovršena je mektebska zgrada u Jasenu kod Trebinja. Uopće u ovom selu do danas nije postojao mekteb — iako je to selo sa dvadeset islamskih domova, a udaljeno od najbližeg mekteba kojih osam km. — nego su djeca učila po kućama, a najviše u kući samog muallima B. ef. Begovića, bez ikakve naknade. Akcija je potaknuta prije godinu i po dana od samih mješćana, koji su do sada imali mnogo neprilika bez mektebskih prostorija. Naročito se ima zahvaliti na agilnosti g. B. Begoviću, koji je ne žaleći truda ni žrtava upravo najviše pridonio, da se podigne ova dostojna zgrada. Ne smijemo propustiti, a da se ne zahvalimo braći g. Arifu i Z. Begoviću kao i Mustafi i Nazifu Begoviću te Sulejmanu i Zulfi Bijediću i još mnogima, koji dadoše lijepih priloga.

Mekteb je otvoren početkom Ramazanišerifa u kojem se klanjao teravih-namaz svaku noć, (jer u selu nema džamije) — a na 8. decembra vrijedni seljani priredili su i Mevlud, koji je odlično bio posjećen. Na Mevlud je bio pozvan i đak Gazi Husrevbegove medrese Ejub Kabil iz Trebinja, koji je s našim imamom B. ef. Begovićem učio Mevlud, Poslije svršenog Mevluda održao nam je mladi Ejub ef. jedno vrlo lijepo predavanje o temi »Škola i nauka«, koje je na prisutne učinilo veliki dojam. Predavanje je slušano sa velikim razumijevanjem. Nakon predavanja se predavač upustio sa slušaocima u razgovor, koji je i na taj način prisutnim dao nekoliko lijepih savjeta. Pozdravljajući rad i svijest naših vrijednih Jasenjana, želimo im da im ova zadužbina bude rasadnik i poticalo svakog dobra i da posluži svojoj određenoj svrsi, te da se i druga braća u ovaj plemeniti čin ugledaju.

Jasenjanin.

Svečani ispraćaj tetovskog kadije

KAKO ZAHVALNI NAROD ISPRAĆUJE SVOJE POŽRTVOVNE RADNIKE.

U prošlom broju smo donijeli dopis iz Tetova u kome je iznešeno kako su muslimani Tetova na svečan i srdačan način ispratili svog vrijednog i valjanog šerijatskog sudiju g. A. Moranjka. Sada donosimo ovu fotografiju koja prikazuje ispraćaj g. Moranjka pred džamijom u Tetovu (G. Moranjak sjedi u sredini x). Ovo je dokaz sa kolikom ljubavlju naš svijet susreće svoje požrtvovne vjersko-kulturne radnike.

Isplata šuma i šikara u Bosni i Hercegovini

U agrarnom odjeljenju vrbaske banske uprave počeo je intenzivan rad na dovršavanju agrarnih predmeta, koji se odnose na isplatu šuma i šikara bivšim zemljoposjednicima u Bosni i Hercegovini. Posao oko likvidacije ovih agrarnih predmeta počeo je još prije dvije godine i u glavnom je završen osim nekih sitnijih administrativnih poslova. Prema obavještenju, koje smo dobili, isplata će ići po jednom turnusu, koji predviđa najprije isplatu manjih svota do 50.000 dinara, da se kasnije pređe na isplaćivanje većih potraživanja. Time se želi pomoći najsiromašnijim bivšim zemljoposjednicima, koji su ostali bez ikakva imetka i sada su uprli oči u naplatu svojih bivših šuma i šikara, jer imade slučajeva, da cijele obitelji bivših zemljoposrednika prosto gladuju i provode najteže dane u bijedi i nevolji. Uslijed ovog teškog stanja mnogi bivši zemljoposjednici prodavali su svoja potraživanja za šume i šikare raznim tipovima i zelenašima uz bagatelne cijene. Tako su na pr. prodavali potraživanja, koja iznose oko 20 hiljada dinara za 2000 do 3000 din. gotovog novca. Da bi se onemogućilo ovo lihvarstvo, otići će ovih dana u Beograd posebna deputacija bivših zemljoposjednika, koja će tražiti od mjerodavnih da putem jedne uredbe onemoguće isplatu ovim zelenašima, kojima su bivši zemljoposjednici u nuždi cedirali uz bagatelu svoje tražbine, nego da se isplati pravim vlasnicima. Odšteta za šume i šikare isplaćivat će se u šest postotnim beglučkim obveznicama.

TRAGIČNA SMRT JEDNOG OMLADINCA

Nesretnim slučajem je u srijedu 15. o. mj. na pruzi između Žepča i Maglaja ispao iz voza i smrtno nastradao čestiti i vrli omladinac iz Maglaja Salim Ibrahimefendić. Neka merhumu Svemogući podijeli firdevsi ala džennet a porodici merhumovoj sabri-džemil. Rahmetullahi alejhi!

SVEČANO OTVORENJE ŽELJEZNIČKE PRUGE VELES—PRILEP.

Svečanom otvorenju prisustvovao je ministar saobraćaja g. Dr. Spaho.

Na 19. o. mj. obavljeno je svečano otvorenje novo sagrađene pruge Veles—Prilep. Ovoj svečanosti je prisustvovao i ministar saobraćaj g. Dr. Spaho.

Ova pruga je od osobitog privrednog interesa za jedan veliki i privredno bogati kraj vardarske banovine. Osim toga ova je pruga značajna i u turističkom pravcu.

DEPUTACIJA ČAJNIČKIH GRAĐANA KOD MINISTRA PROSVJETE.

Ovih dana je narod. poslanik Ismet beg Gavran-Kapetanović predveo deputaciju iz sreza Čajničkog. Deputaciju su sačinjavali Dedib. Batotić banski vijećnik, Hifzibeg Raščić gradonačelnik, Dedo Šabanović trgovac i Davidović, svi iz Čajniča. Deputacija je ispred čajničana posjetila ministra prosvjete i tražila da se u Čajniču otvori jedna srednja škola.

G. ministar prosvjete je deputaciju primio i najspremnije obećao delegatima da će im se molba uzeti u postupak i da će nastojati da im se zahtjev riješi povoljno.

PRIPREME ZA ZABAVU »NARODNE UZDANICE« U BANJALUCI.

Na 14. o. mj. održana je u društvenim prostorijama »Narodne Uzdanice« sjednica mjesnog odbora te je pored ostaloga donijet zaključak, da se na 7. marta o. g. održi društvena zabava u zabavnim prostorijama hotela »Palac«. U tu svrhu je izabran priređivački odbor, kojemu je stavljeno u dužnost da što bolje poradi oko pripreme za zabava kako bi što bolje i uspješnije protekla.

UNAPRIJEĐEN.

Odlukom Bana Vrbaske banovine, unapređen je Seid Kršlak, upr. kanc. činovnik Kr. Banske Uprave u Banjoj Luci iz X. u IX. položajnu grupu.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA

Zulkade 1354. (1936)

Broj dana	Dan	Januar	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
1	**Pet.**	24	7	16	12	12	2	37	4	53	6	33	5	25
2	Sub.	25		15		12		38		54		34		24
3	Nedj.	26		15		12		39		55		35		23
4	Pon.	27		14		13		40		56		36		23
5	Utor.	28		13		13		41		58		37		22
6	Srij.	29		12		13		42		59		37		22
7	Čet.	30		11		13		43	5	1		38		20

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo broj 1600.
Broj 17., godina I., dne 24. januara 1936.

DEŽURNE APOTEKE.

Dežurne su apoteke u nedjelju: Grospić, kod Katedrale i Drače u Novom Sarajevu.

ZABAVA »MERHAMETOVA« PODODBORA ZA IV. KVART.

»Merhametov« pododbor za IV. kvart priređuje svoju zabavu dne 1. februara ove godine u prostorijama III. nar. osnovne škole Saburina ulica. Početak je zabave u 8.30 na večer.

Program zabave je vrlo obilan i probran. Pored dva kraća komada: »Mozak grada« i »Telal viče«, deklamacije i koncertnih tačaka, nastupaju posebno i poznate sarajevske sazlije sa sazom i našom sevdalinkom.

Poslije zabave na redu su razne atrakcije sa korijandolima, šaljivom poštom i tombolom. Obilan slani i slatki bife stajaće na raspoloženju cj. posjetiocima. Odbor se pobrinuo da ova priredba bude na dostojnoj visini i da opravda povjerenje koje društvo uživa. Za što mnogobrojniji posjet moli — Odbor.

KALENDAR »NARODNE UZDANICE«.

Sva naklada kalendara »Narodne Uzdanice« za god. 1936. rasprodana je, pa se prema tome ne može udovoljiti ni jednoj narudžbi koja bi sada stigla. Moguće da ima kod naših povjerenika ili mjesnih odbora ili inače kod drugih preprodavača koji komad neprodat, pa stoga molimo sve ove naše prijatelje da nam odmah povrate, ako imaju koji komad neprodat, a da za prodane novac pošalju. — Iz kancelarije »Narodne Uzdanice«.

Jedna neugodna pojava

Kečedži Sinan džamija u Bakarevića ulici lanjske godine je popravljena, ali taj popravak nije bio tako temeljit (premda se je lijepa svota za isti utrošila) jer nakon 10—15 dana vjetar je bacio pleh sa munare i tako je sad izložena nevremenu, pa će se desiti da baš ta istorijska džamija, koja je od Begove samo za nekih 10 god. mlađa propadne prije vremena zbog nečije nemarnosti.

Za vrijeme Ramazana kad je padala malo jača kiša, u vrijeme teravije namaza, kroz šiše je na nekoliko mjesta navalila voda da se je teškom mukom klanjalo a o ćilimima koji su se napunili vodom, neću ni da govorim.

Znači da je krov slab i ako se ne pristupi temeljitom popravku odmah, onda će na proljeće trebati i zidove popravljati, pa će biti veći trošak.

Ovo se je sve moglo i ranije popraviti da su više pažnje posvećivali građevni nadzorni organi Vakufske direkcije, kojima je izgleda glavni cilj primiti platu, a krivica leži i na samim pretpostavljenim, koji im ju daju, a da ih bar u godini dana jednoč ne kontrolišu.

Kad ova džamija ne bi ni imala svog samostalnog vakufa, trebalo bi je već jednoč temeljito popraviti, obzirom na njezinu istorijsku važnost.

Jedan očevidac.

Veliko interesovanje oko organizacije naše ilmije

Kako smo u prošlom broju izvjestili rad oko jedinstvene ilmijanske organizacije naišao je na najbolji prijem kod čitave naše ilmije. Pojedina stručna ilmijanska udruženja pristupila su u zajednici sa akcionim odborom sarajevske ilmije izradi društvenih pravila koja će biti u najkraćem vremenu dovršena. Interes za ovu organizaciju u velikoj se mjeri pokazuje u svim krugovima naše ilmije, te u akcionom odboru u Sarajevu stiže velik broj upita od strane pojedinaca kao i zahvalnica na pokrenutoj akciji. Svi sa najvećim oduševljenjem pozdravljaju ovu lijepu i pohvalnu akciju i žele joj najveći uspjeh, obećavajući svoju punu saradnju. Osim od pojedinaca stižu i zajedničke peticije ilmije iz raznih srezova pa u ovom broju donosimo ovaku jednu peticiju trebinjske ilmije, koja je upućena akcionom odboru u Sarajevu. Mora se sa zadovoljstvom konstatovati da naša ilmija osjeća veliki nedostatak, koji joj priječi da svoje ogromne konstruktivne snage sa potpunim uspjehom upotrijebi za dobro i napredak muslimana, pa u tom cilju zdušno radi na tome da osnuje svoju veliku organizaciju kako bi svoj visoki zadatak mogla potpuno na opće dobro muslimana izvesti. Ovaj podnesak trebinjske ilmije glasi:

Akcionom Odboru sarajevske ilmije Sarajevo.

Odazivajući se Vašem apelu, koji ste uputili preko »Islamskog Glasa« svoj našoj ilmiji, mi dolje potpisani sa teritorije sreza trebinjskog toplo pozdravljamo Vašu plemenitu, važnu i ozbiljnu akciju. Inicijatori akcije za organizovanje ilmije Kraljevine Jugoslavije za nas su dobra garancija, da će akcija ubrzo uspjeti i mi sa radošću ovim izvještavamo Akcioni odbor, da pristupamo pokretu za naše zajedničko organizovanje u jednu organizaciju i pripravni smo sa svoje strane učiniti sve što je potrebno za ostvarenje organizacije.

Naročito želimo da istaknemo to, da se u potpunosti slažemo sa shvaćanjem Akcionog odbora, da Sarajevo treba da bude centar našeg duhovnog života i da samo Sarajevo ima sve uslove, da u njemu bude sjedište uprave buduće naše organizacije. Nadamo se da će to uvidjeti i ilmija, koja se bila organizovala u »Mirkatu«, te da će pristupiti ovom pokretu.

Primite bratski selam:

U trebinju, 31. decembra 1935.

Seriatski sudija: **Škaljić Abdulah**; Šeriatski sudija u miru: **Kulenović Muharem**; **Hf. M. Buturović**, džematski imam džemata grada Trebinja; **Mušanović H. Zahid**, džematski imam džemata Lastva; **Zubčević Husejin**, džematski imam džemata Čičevo; **Čoloman Mehmed**, vjeroučitelj osn. škola i hon. nast. vjeronauke gimnazije u Trebinju; **Hafiz Hasan Babović**, mualim mektebi ibtidaije i poslovođa Vakuf. povjer. u Trebinju; **Muhamed Nurkić**, imam i mualim, Pridvorci; **Hafiz Ibrahim Resulović**, imam i mualim Gornji Turani (Brda); **Kaknjo Kasim**, imam i mualim u župi; **Duraković Sulejman**, imam i mualim Grančarevo; **Begović Bego**, mualim u Jasenu.

Uspješan i blagotvoran rad „Merhameta" u prošloj godini

Naš »Merhamet« je u prošloj godini pokazao zamjerne uspjehe. To se pokazalo na glavnoj godišnjoj skupštini, koja je održana u nedjelju 19. o. mj. Požrtvovnost našeg muslimanskog svijeta pokazala je da ispravno shvaća visoki humani zadatak ovog dobrotvornog društva. I ako je privredna kriza u velikoj mjeri pogodila naš privredni svijet, ipak se on u punoj mjeri odazvao svojoj dužnosti i pokazao svoje pravo islamsko požrtvovanje. Iz tajničkog i blagajničkog izvještaja se vidilo da su sve stavke koje su budžetom predviđene u punoj mjeri realizovane pa se pokazao i znatan suficit u prihodima društva, te je više ubrano sredstava za ostvarenje ciljeva društva, nego što je to predviđeno. Prihodi su se kretali ovako. Od članarina je ubrato 79.149.50, dobrovoljni prilozi su donijeli 62.227 Din., subvencije 7.000 Din., od zekata je društvo dobilo 42.298 Din., razne priredbe su donijele 24.034.75 Din., a kirije i kamate 23.857.45 Din. I u ovoj godini je društvo dobilo zamašne legate u gotovu, efektima i nekretninama u iznosu od 198.081 Din. Ukupan prihod društva ove godine je iznosio 436.638.70 Din. Društvo je utrošilo za svoje svrhe sumu od 233 hiljade 131.10 Din. Ukupna imovina društva krajem prošle godine iznašala je 1,086.853.01 Din.

Kako se vidi iz ovog kratkog prikaza društvo je zadnjih godina počelo zahvaljujući svijesti našega dobrog i čestitog svijeta dobro da napreduje, pa se je nadati da će ovo društvo ako Bog da u budućnosti postizavati i bolje uspjehe, te zadovoljiti svom visokom cilju oko zbirnjavanja naše bijedne sirotinje.

Mora se istaknuti naročito priznanje Upravnom odboru društva, koje je u prošloj godini uložio veliki trud i napor da ovo društvo i u ovoj teškoj godini postigne što bolje uspjehe. Naročito treba istaknuti požrtvovni rad njegovog valjanog predsjednika g. Salihage Žige, te Salemage Đine i Ahmet ef. Krese, koji su zbilja uložili zamjeran trud da društvo održe na svojoj visini.

Na ovogodišnjoj glavnoj skupštini je pored ostalog raspravljeno i o nekim izmjenama pravila koje je skupština usvojila. Među važnijim promjenama je da i buduće predsjednika bira glavna skupština. U novi Upravni odbor izabranu su slijedeća gospoda: Salihaga I. Žiga, Salemaga Đino, Ibrahimaga Zlatar, H. Mehmed Handžić, Ahmed Kreso, Asim Hadžibegić, Fehim Handžić, Hazim Tulić, Mehaga Čomara, Hamdija Rašidagić, Dr. Muhamed Ruždić, Hfz. Omer Mušić, Edhem Čejvanija, Asimaga Nanić i Muhamed Ablaković. Nadzorni odbor gg.: Edhemaga Bičakčić, Muhamed ef. Dizdar, Ibrahim Kirilić i Dr. Jusuf Tanović.

Iz udruženja zemljoposjednika

Isplata odštete za šume, šikare, pašnjake i zaostale rente te 4 posto zadržanih obveznica od 4 posto obveznica za kmetovska selišta.

Agrarna delegacija iz Bosne i Hercegovine bila je 16. i 17. januara u Beogradu. Ovu je delegaciju predvodio g. Ismetbeg Gavran Kapetanović predsjednik Glavnog odbora udruženja zemljoposjednika i narodni poslanik. Delegaciji su se pridružili gg. nraodni poslanici Osman ef. Muratbašić, Lazar Crljić i senator g. dr. Halibeg Hrasnica.

Narodni poslanik g Ismetbeg Gavran Kapetanović predveo je delegaciju kod g. dr. Milana Stojadinovića ministra predsjednika, g. dr. Mehmed ef. Spahe ministra saobraćaja, g. Dušana Letice ministra finansija, g. Svetozara Stankovića ministra poljoprivrede te g. dr. Branka Kaluđerčića ministra pošta i telegrafa i predstavio je, te u kratkim potezima upoznao gg. ministre sa njihovim željama, a ujedno predao svakome napose memorandum Udruženja zemljoposjednika Kraljevine Jugoslavije, koji su gg. delegati donijeli.

G. ministri primili su delegaciju vanredno ljubazno saslušavši njihove želje i potrebe i obećali opravdanim zahtjevima zemljoposjednika iz Bosne i Hercegovine izaći u susret.

Predsjednik Udruženja i narodni poslanik g. I. G. Kapetanović kao član finansijskog odbora podnio je po ovome predmetu finansijskom odboru po trebne amandmane, koji će biti unešeni u budžet za g. 1936-37. da se izvrši isplata begluckih zemalja koje su još neisplaćene, šuma, šikara i pašnjaka, zaostale rente te da se isplate zadržane 4 posto neisplaćene u 4 posto obveznicama za kmetovska selišta.

Ovom prilikom skreće se pažnja bivšim zemljovlasnicima u Bosni i Hercegovini da je glavni odbor Udruženja pribavio popis svih bivših zemljovlasnika grada Sarajeva, koji su pravovremeno podnijeli zemljišnoknjižne izvadtke sa prijavom na nadležna mjesta radi naplate odštete za kmetovske šume šikare i pašnjake, koju će im država platiti, a na kojima se radi i pripravlja likvidacija odštete za naplatu, koja će početi sa donašanjem budžeta za godinu 1936.—37.

Stoga se pozivaju bivši zemljovlasnici grada Sarajeva, da se navrate u kancelariju Udruženja zemljoposjednika u Sarajevu, Vojvode Stepe Obala broj 7, I. koja radi svaki dan od 4—6 sati poslije podne i zatraže uvid u spiskove te se tako uvjere jesu li njihove pravovremeno podnešene prijave uzete u postupak.

Glavni odbor će pravovremeno obavijestiti sve pododbore o daljem radu što treba poduzeti da bivši zemljovlasnici ne budu prikračeni u svojoj odšteti, koja im je zakonom davno priznata odnosno da zakonom propisanu odštetu u cijelosti dobije u svoje ruke tako, da je ne bi prepustio u ruke špekulanata i lihvara, pa uslijed toga da ostane sve po starom.

Dosadašnji način vođenja likvidacije i isplate odštete po svršenim agrarnim predmetima u Bosni i Hercegovinu ne mogu ovom prilikom niukom slučaju priznati da je bio dobar i objektivan o čemu ćemo govoriti kada dođe vrijeme zato.

Skreće se pažnja svima bivšim zemljovlasnicima u Bosni i Hercegovi na predstavku g. Ismetbega Gavran Kapetanovića, predsjednika glavnoga odbora Udruženja zemljoposjednika za Kraljevinu Jugoslaviju i narodnog poslnaika od 30. novembra 1935. koju je uputio nadležnim ministrima radi isplate agrara u Bosni i Hercegovin budžetom 1936—37. godine. Ovu će predstavku »Islamski Glas« u cijelosti donijeti u slijedećim brojevima. — Edhem Šahinagić, tajnik Udruženja zemljoposjednika. Sarajevo.

Imamima i muezinima se ne isplaćuje redovno plata

Prošli mjesec se desilo mnogim siromašnim imamima i muezinima, da im nije bila isplaćena i ona mala plata na koju su oni upućeni i koja im služi kao jedino vrelo za izdržavanje. To bi se još nekako moglo razumjeti da je to slučaj sa džamijama koje imaju siromašne vakufe, ali to se događa i s imamima i muezinima i onih džamija, čiji su prihodi takovi, da bi faktički mogli ti imami biti podmireni sa svojom platom. To je slučaj sa baščaršijskom džamijom i džamijom u Jedilerima. Interesantno je, da se ne može na vrijeme ovim siromašnim ljudima isplatiti ta neznatna crkavica, nego ih se pušta da se izvrgavaju raznim nevoljama i ako najsavjesnije izvršavaju svoje dužnosti, i ako postoji mogućnost kod dobrog gazdovanja sa vakufskim prihodima da oni budu na vrijeme izmireni. Vakufski prihodi su u prvom redu određeni da služe prvenstveno vjerskim ciljevima i da budu podmireni oni, koji te službe vrše, a onda istom drugo dolazi u obzir. Ali ovdje je obratno. Prvo se podmiruju oni čije su dužnosti sporedne a istom onda dolaze u obzir oni sa glavnim dužnostima. Bezuvjetno bi ovome trebalo učiniti red i ove siromašne ljude bez potrebe ne izvrgavati neprilikama.

»Medenijjet«, organ bugarskih muslimana u svoja dva zadnja broja i na vidljivom mjestu prenosi napise iz »Islamskog Glasa« o muslimanima Litvanije i o zabrani, koju je turska vlada izdala o iseljavanju jugoslavenskih podanika turske narodnosti.

POSTAVLJEN.

Riješenjem ministra unutrašnjih djela postavljen je Muhamed Mulalić za pisara pripravnika sreza žepačkog.

Da se objasnimo

Vjera u opštem smislu prije svega je odnos između Boga i čovjeka. Strah i neizvjesnost su roditelji vjere. Prema tome pojam vjere je individualne prirode. Individualna svijest jeste oblast koja pripada vjeri.

Islam je proširio svoj djelog i van ovog prirodnog područja, koje pripada vjeri, te pored odnosa između Boga i čovjeka bavi se odnosom među ljudima, pa daje direktive i opšte smjernice u socijalnom životu ljudi u društvu i zajednici.

Vijesnik Islama Muhamed (a. s.) pored svoje zvanične misije Božijeg poslanika upućenog čitavom čovječanstvu, bavio se je i specijalnim narodnim i privatnim ličnim poslovima. Radio je na nacionalnom ujedinjenju Arapa i osnivanju nezavisne arapske države. Pošto u to doba nacionalna svijest nije bila dovoljno razvijena a društvena organizacija i državna vlast usavršena i jaka kao danas, Islam je imao da posluži i za duhovno jedinstvo Arapa, i za konstitucionalnu i zakonodavnu vlast arapske države, u kojoj je vrhovna ekzekutivna vlast pripadala Bogu. Treba razlikovati Muhameda a. s. kao Božijeg poslanika upućenog čitavom čovječanstvu, te kao političara i državnika Arapa. Specijalni narodni i privatni lični poslovi Muhamed pejgamberovi, ne mogu važiti podjednako za sve ljude i narode u svim zemljama i vremenima, ali mogu da posluže kao pravac po kome bi ljudi iz toga mogli crpiti potpunu pouku. Mišljenja sam da je najkobnije po muslimane bilo to, što nisu znali da razluče Muhameda a. s. kao Božijeg poslanika od arapskog političara, i što su specijalne i privatne poslove njegove identifikovali sa općim i zvaničnim. Ovo mišljenje bazirano je i na historijskim činjenicama, koje su poznate svima.

Sada nakon ovih opštih i jasnih napomena koje bi trebale da budu mjerodavne za svakoga, pokušaću da potkrijepim svoju tezu i sa argumentima iz same vjeronaučne oblasti.

U oskudici vlastite terminologije (izraza) na našem jeziku, ovdje ću se morati poslužiti arapsko-turskom.

Za potvrdu i dokaz u pogledu vjerskih odredaba, kojima nas zadužuje Islam, postoje četiri izvora: Kur-an, Sunnet (predanja koja se oslanjaju na Muhameda a. s.); Idžma (saglasnost učenjaka jedne epohe u nekom pitanju) i Kijaš (analogija). Potonja dva služe kao izvori samo u tom slučajb, ako nema jasnog dokaza u prva dva. Pravni islamski dokazi mogu biti kategorični (kat-i) i problematični (zanni). Te dokaze mogli bi podijeliti na četvero:

1. One čije je i postojanje (subut) i značenje (dalalet) sigurno i jasno.
2. One čije je postojanje sigurno, ali značenje sumnjivo odnosno nejasno ili dvosmisleno.
3. One čije je postojanje sumnjivo ali značenje jasno.
4. One čije je i postojanje i značenje sumnjivo i nejasno.

Primjera o kategoričkim dokazima u Kur-anu ima mnogo, dočim u verbalnim tradicijama (sunneti kavliji) ti su dokazi problematični. Velika ulema je saglasna da ne postoji takovih Hadisa, koji bi mogli poslužiti kao kategoričan dokaz u presudama. Prema tome na osnovu Hadisa niko se ne smije anatemisati čufurom. Idžma i Kijas ne mogu nikad poslužiti kao kategoričan dokaz. Iz Islama bi mogao izaći samo onaj, koji bi hotimično negirao samo one šeriatske odredbe, koje su utvrđene sa kategoričkim dokazom. Dakle i to ovisi od namjere dotičnog, a ne od samovolje drugog.

Postojanje kuranskih propisa je sigurno, ali njihovo značenje može da bude nejasno i višesmisleno.

Cjelokupne islamske odredbe razvstane su u četiri kategorije:

1. Vjerovanje (Itikadat).
2. Molitva (Ibadat).
3. Moral i ponašanje (Ahlak i Adab).
4. Poslovanja (Muamelat).

Vjerovanja su osnova Islama (Usuli din) pa zbog toga moraju biti zasnovana samo na kategoričkim dokazima iz Kur-ana.

Molitve moraju imati oslonca na Kura-nu ili sunnetu. Privatne osobe nisu nadležne da mjenjaju opće molitve ili propisuju nove.

Čišćenje duše i srca, čuvati se od vjerskih zabrana, te ne činiti štete sebi i drugima spada u moral. U ovom kategorisanju islamskih odredaba u mjesto sankcija (Ukubata), ja sam uvrstio moral, pošto je to širi pojam koji može obuhvatiti i. sankcije a ove ne mogu moral. Islamski moral vrlo je visok i stvaran. Čistoća, čednost, čvrstoća i postojanost volje, iskrenost i hrabrost, rodoljublje i domoljublje, skromnost, opreznost i darežljivost, glavna su karakterna svojstva koja trebaju da rese svakog pravog muslimana. Svaki musliman treba raditi i privređivati smišljeno, intenzivno i strpljivo, kao da će vječito živiti, a skroman i darežljiv biti kao da će sutra umrijeti. Neobuzdanost prema surovim strastima oholost, gordost, luksuz i rasipnost, najstrožije su zabranjeni po Islamu.

Poslovanja (Muamelat) obuhvaćaju sve međusobne odnose ljudi prema pojedincima i zajednici. Osnovno je pravilo pri tome otklanjanje štete i pribavljanje koristi i obazrivost (riajet) i red (maslahat). — La darare ve la dirare.

Društvo počiva na pravdi a pravda na zakonima. Prema Ibni Heldunu, zakoni su umna politika, a Fikh i Šeriat vjerska.

Islamski pravnici (fakihi) iz Kurana i Sunneta izvadili su oko 600 temeljnih pravila i na osnovu tih obradili šeriatsko pravo. U okviru tih pravila šeriatsko pravo može se uvijek modificirati i revidirati prema prilikama mjesta i vremena. U svim poslovnim stvarima, izuzev onih koji nisu strogo utvrđeni Kur-anom i sigurnim Sunetom, zakonodavna vlast pripada narodu, odnosno njegovim zastupnicima koji imaju potrebnih vjerskih i laičkih kvalifikacija za to.

Vjerske dokaze treba tumačiti tako, kako bi bili dovedeni u sklad sa stvarnim eksperimentalnim dokazima bez obzira na tumačenje ranijih mudžtehida, koji nisu doživili iskustva i saznanja naša. Mi danas imamo utvrđenih saznanja do kojih smo došli putem pozitivnih znanstvenih eksperimenata kao što je na pr. oblik zemlje. Pokraj tih ne smije se pribjegavati neosnovanim pretpostavkama i kojekakvim derviškim i sofističkim smicalicama pri tumačenju izvjesnih citata Kur-ana i Hadisa.

Dopuštenost (mubah) je osnova kod svih stvari. Pri posluživanju i iskorištavanju tih stvari nije potrebno tražiti naročitu dozvolu vjere, ako već ne postoji izričita zabrana, kao što je u pitanju alkohola. U mjestima u kojima muslimani nemaju zakonodavne i ekzekutivne vlasti, ima zala koje se moraju dopustiti i muslimanima na osnovu pravila (Ezzaruratu tubih ul mahzurat). Uživanje nekih stvari, kao na primjer duhana, kafe, glazbe, pozorišta, vajarstva i svakog za dušu i tijelo potrebnog uzgojnog sredstva, dopušteno je i muslimanima ako se ne prećera u velikoj mjeri, da bi čovjek zanemario svoje zdravlje i dužnosti za sreću i blagostanje porodice i društvene zajednice.

(Bekare 27, Maide 6—7, Araf 30, En'am 146).

Način odijevanja i forma pisanja također spadaju u red stvari, koje su načelno dopuštene i po samoj islamskoj vjeri. Vjeronauka nije ni modni žurnal ni gramatika. Jači su momenti koji govore u prilog savremene nošnje i pisma, nego oni koji govore protiv. Sve te stvari kao i tehnička pomoćna sredstva vremenom mijenjaju oblik i prilagođuju se volji i potrebi ljudi. Staro arapsko pismo i pravopis ne mogu se ni prispodobiti današnjem. Pa i danas postoje razni oblici arapskih pismenih slova i ispomagala. Sve je to prolaznog običajnog i profanog zemaljskog porijekla, koje ništa nema zajedničkog sa vječitim Bogom i univerzalnom islamskom vjerom.

E. Bulbulović.

Ing. Omanović Salih, Sarajevo:

Izlučenje mera i baltilika u Bosni i Hercegovini

Žiteljstvo Bosne i Hercegovine, koje se bavi isključivo ratarstvom, imalo je iz najstarijih vremena pravo služnosti na državnom zemljuštu sa povlačenjem drveta i korišćenjem paše. Ovo uobičajeno pravo sastojalo se je u tome, da bi dotični zemljoradnik za svoju gospodarstvenu nuždu dobivao potrebno drvo za podizanje i popravak gospodarstvenih zgrada, za izradu gospodarstvenog oruđa (plugova, brana, vila, grablja i t. d.) i za ogrijev.

»Baltalik« dolazi od turske riječi »balta«, t. j. šjekira, dakle u prenesenom smislu šuma, a riječ »mera« znači ispaša bila to opštinska ispaša, kojom se na izvjesnom državnom zemljištu služila neka opština u svome ataru, ili bili veći kompleksi gologa državnog zemljišta, obično udaljenog od ljudskih naseobina iz kojih su poslije nastali t. zv. visoki alpinski pašnjaci (planine), stavljeni za vrijeme austro-ugarske uprave pod izvjesne norme iskorišćavanja.

Još u stara vremena bilo je ovo pravo protegnuto na svakoga zemljoradnika, da može po miloj volji tim se pravima služiti, bilo u kojoj šumi i u kojoj paši. Za otomanske vladavine nije se tome stavljalo nikakvih zaprijeka. Zakoni o pašama (merama) iz god. 1858. bili su samo mali početak, da se tobože pod izvjesnu zakonsku normu stavi iskorišćavanje državne paše, pa tu već vidimo razlikovanje pravih opštinskih paša i visokih t. j. alpinskih paša. Ove su se obično nalazile u visokim regijama Hercegovine, nekim dijelovima istočne, srednje i zapadne Bosne, gdje se porodio od starih vremena pravni pojam iskorišćavanja paše po planinštarima, i to samo za vrijeme ljetne sezone. Ta je sezona prema klimatskim i metereološkim prilikama trajala samo tri do četiri mjeseca, a nakon toga bi se ova vrst paše prepustila na isključivo iskorišćavanje po susjednim opštinama, u koliko ove nisu previše udaljene od dotičnih paša.

Prema porastu pučanstva i stoke u pojedinim susjednim opštinama, obujam ovakovih državnih pašnjaka često se mijenjao, a može se reći nije nikada ni bio stalan. Po spomenutom otomanskom zakonu svo državno zemljište, koje se nalazilo u jednoj opštini moglo se od dotične iskorištavati sve do onih daljina, do kojih se je čuo ljudski glas. Dakle vrlo neizvjestan pojam, dok je ostalo zemljište bilo tako rekuć bez gospodara.

Otomanska uprava pod vladavinom Omer paše izdala je godine 1869. Šumski zakon, kojim se htjelo samo u pojedinostima staviti red u šumi i donekle provesti policajne mjere. Ovaj je zakon uredio pitanje vlasništva šume. Po njemu su šume bile državne, vakufske (crkvene), općinske i privatne, a ovo je stanje tim zakonom bilo i zatečeno. Po tome zakonu imaju se državne šume ograničiti i u prirodi označiti. Za iskorišćenje mera i baltalika osobito je važan § 5. ovog zakona, koji govori, da su seljaci ovlašteni, da iz državne šume dobivaju potrebno drvo za gradnju i popravak svojih zgrada i staja kao i drvo za izradu domaće drvene industrije. Zemljoradnici su dobivali i drvo za ogrijev, kao i za ograde. Nadalje ovaj zakon govori o besplatnoj paši na državnom zemljištu istoga sreza, dok je za dotjerivanje stoke iz tuđih srezova bilo obavezno plaćanje izvjesne takse.

Otomanska je uprava zakonom iz 1858. godine prvi put gledala da obuzda samovolju i prekomjerno iskorišćavanje državnih šuma i paša po žiteljstvu dotičnih krajeva. Ovaj zakon je služio za temelj bivšem austro-ugarskom iz god. 1913. koji je važio sve do donošenja našeg današnjeg zakona o šumama.

U sadašnjem našem zakonu u §-u 184. predviđeno je da će se novo uređenje državnih šuma opterećenih služnostima (dakle pitanje mera i baltalika u Bosni i Hercegovini) propisati specijalnim zakonom. Stoga ću ovdje ponešto se zabaviti i sa ovim veoma aktuelnim i interesantnim pitanjem, koje je potpuno sazrelo, da se skine sa dnevnoga reda jednim specijalnim zakonom. Bez donošenja takvog specijalnog zakona za Bosnu i Hercegovinu bilo bi iluzorno svako kažnjavanje za šumski kvar u drž. šumama B. i H., koje su gotovo sve opterećene servitutima.

Bivša austro-ugarska uprava je prilike šumarstva (šuma i pašnjaka) donekle regulisala. Ona je ograničila sevitutna prava na popis i doznaku drveta prema izvjesnoj potrebi i u smislu izvjesnih regula, označila je i komplekse državnih šuma, u kojima bi se imalo pravo služnosti; a posebno je označila i one državne šume, koje bi služile samo za eksploataciju po državi. Ta mjera bivše a.-u. uprave nije bila dostatna, jer je manjkala svijest pučanstva o potrebi da se čuva šuma.

Najviše se gledalo da pojedina opština ima pravo servituta samo u svojim granicama, ali to se pravo radi umnožavanja stanovništva i stoke moralo proširiti, te su stara ograničavanja državnih šuma i paša uzeta kao temelj kod izlučenja mera i baltalika bila iluzorna.

Mjere bivše a.-u. uprave bile su ove:

1) uvođenje odmjerivanja i doznačivanja potrebnog građevnog i ogrijevnog drveta servitutnim ovlaštenicima u državnim šumama.

2) ograničenje paše na državna zemljišta, koja nisu bila potrebna susjednim općinama za vlastito iskorišćavanje, te tako stvaranje uobičajenih visokih alpinskih pašnjaka.

3) da žitelji izvjesnih općina i srezova nemaju prava servituta u izvjesnim šumskim kompleksima.

4) zabrana paše kozama u nekim šumskim predjelima.

5) uspostava zabranjenih (zagajenih) šuma.

6) ograničenje servituta samo na izvjesno drvo, od čega se isključuju plemenite vrsti drveća.

7) ograničenje držanje koza, udaranjem velikog poreza na iste (1 K. po komadu), koji bi se porez imao upotrebiti za pošumljavanje golih površina i zakržljalih šikara.

Bivša austro-ugarska uprava pokušala je već godine 1913., da skine sa dnevnog reda pitanje mera i baltalika i već je napravila bila projekat ali su nastupile ratne neprilike, te je ovaj pothvat sasma zaspao.

Ova objašnjenja (razmatranja) imaju u glavnom dva cilja:

1) da se razdijelilo državno zemljište (šuma i paša) između pojedinih općina, t. j. da se zna šta će se u pogledu šume i paše ostaviti pojedinim općinama na uživanje, a šta će se od toga državnog zemljišta ostaviti kao isključivo pravo države.

2) po posebnim komisijama trebalo bi na licu mjesta ustanoviti faktičnu potrebnu masu drveta za pojedinca i za cijele općine kao i nužne prostore paše, te odrediti godišnji etat drveta i paše. Tako bi se zemljište gruntovno knjižilo kao služnost dotične općine i stavilo bi se pod opšte šumske policajne propise. Na ovaj bi se način dakle svi drugi kompleksi drž. zemljišta oslobodili od prave služnosti nasebina i općina. Šumski kompleksi izlučeni od pojedinih općina ostali bi na isključivo pravo države, određeni eventualno za eksploataciju, odnosno za kolonizaciju siromašnog žiteljstva.

Da bi se ove mjere mogle provesti bezuvjetno bi bilo potrebno, da i državne šume i one koje će se dati općinama na isključivo uživanje stavi u smilu novog zakona o šumama pod izvjesne norme (gospodarstveni planovi), a tako isto i paše bilo one općinske ili državne.

Da bi se ustanovilo koji će se šumski kompleksi prema prednjem izlučiti za općine bezuvjetno je potrebno da se naredi privredni plan i utvrdi godišnji doprinos šume (etat), koji će prema lokalnim prilikama i obzirom na intenzitet iskorišćavanja (visoke, srednje i niske šume) te šikare (biti veoma različit. Pri tome se mora imati u vidu, da su prilike krša Hercegovine i nekih dijelova Bosne veoma različite. Mi naime znamo, da krško žiteljstvo s obzirom na same terenske prilike u mnogom pogledu zavisi od prihoda stočarstva, dok se dijelovi srednje i sjeverne Bosne bave najviše ratarstvom, pa bi se obzirom na ovo morao imati u vidu momenat stočarstva i momenat poljoprivrede (obrađivanja tla).

(Nastavit će se.)

IZBORI U EGIPTU.

Najbolje izglede za pobjedu na izborima ima nacionalistička stranka »Vefd«.

Kako se saznaje, početkom mjeseca marta imali bi se održati izbori za egipatski parlamenat.

Prema raspoloženju koje vlada u Egiptu smatra se sigurnim da će pobijediti vefdisti na čelu sa Nahas pašom.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Pošto su prethodni govornici završili svoju riječ digao se Ebu-Bekir radijallahu anhu, pa je u prvom redu izrekao hvalu Bogu i zablagodario Mu, a onda ih je iza toga pozvao da sačuvaju cjelinu, a sprečavao ih da se dijele. Rekao im je: ja vam preporučujem ovu dvojicu ljudi Ebu-Ubejdetul-Džerraha ili Omera.

Na to je Omer rekao: Bože sačuvaj da se tako što desi dok si ti među nama. Ti si najdostojniji da zauzmeš taj položaj, a onda si ti i najstariji drug Božjeg Poslanika i s njim si se družio od početka objave, a i ranije. Osim toga ti si najbogatiji, najodličniji muhadžir i Njegov drug u selenju, Ti si ga zastupao u vršenju imamske dužnosti, toga najvećeg temelja vjere. Pa ko bi mogao da se preda te proturi i da mjesto tebe ovaj položaj zauzme. Pruži ruku da ti izrazim vjernost i da te priznam. Pretekao ih je Saad-el-Ensarija i zavjerio mu se. Na to je povikao Habbab-bin-Munzir o kome je bilo ranije govoreno: O Kajsu, što te je vodilo i prisililo da to činiš? Zavidio si zar svome stričeviću na vlasti?!

Habbab je sa ovim mislio na Saad-bin-Ubadeta koga su Ensarije bile izabrale za halifu, prije nego je Ebu-Bekir s njima stupio u raspravu.

Kajs mu na to odgovori: Ne, Bogami, nego mi se ne sviđa da se ljudi svađaju oko onoga što je njihovo pravo.

Kad su pripadnici plemena Evs vidjeli, što je uradio Kajs, koji je bio jedan od vođa plemena Hazredž i šta su po tom pitanju iznosili Muhadžiri, a da je pleme Hazredž tražilo da se za halifu postavi njihov starješina Saad-bin-Ubade rekoše između sebe, a među njima je tada bio i Usejd-bin-Hudajr: »Kad bi vi jedamput sebi postavili Sada za vođu, tad bi oni uvijek imali prednost pred vama niti bi vam ikad dali da dođete do kakve vlasti. Dignite se i izrazite vjernost Ebu-Bekiru i priznajte ga. Oni su se digli i izrazili mu vjernost. Habbab je pošao do svoje sablje i uzeo je. Oni su skočili na njega i uzeli mu sablju. Na to je on počeo da ih svojim odijelom udara po licu da bi ih odvratio od izražavanja vjernosti i priznanja, pa im je rekao: Učinili ste to zbore ensarijski! Pazite, Bogami ja kao da sa vašim sinovima stojim na vratima njihovih sinova, tražimo i prosimo od njih, a oni nas neće ni da vodom napoje.

Ebu-Bekir mu je odgovorio »Zar se Habbabu od nas bojiš?, a ovaj mu odgovori: Ne bojim se ja od tebe, nego od onih koji će iza tebe doći. Ebu Bekir mu na to odgovori:

»Ako je to tako, onda prepuštamo stvar tebi i tvojim drugovima. Mi vam se nećemo pokoriti«.

Habbab je na to odgovorio: Polako, Ebu-Bekire, kad odem ja i ti, doći će nam iza tebe neko ko će nam svima nasilja činiti.

Tada rekne Saad-bin-Ubade koga su bili Ensarije izabrali za halifu: Kad bi ja samo mogao da se dignem vi biste čuli moj glas svugdje, a taj bi istjerao i tebe i tvoje drugove. Ja bih te pripojio narodu gdje bi ti bio samo onaj koji slijedi a ne onaj koji se slijedi, te bih te ostavio bez časti«. Svijet je nahrlio da izrazi vjernost Ebu-Bekiru i u toj stisci umalo nisu Saada pregazili. Saad je povikao: ubiste me. Na to je neko iz gomile povikao: Ubijte ga. Bog ga ubio. Saad je tada rekao: Nosite me odavle, na šta su ga odnijeli u kuću, gdje je ostao nekoliko dana. Iza toga je Ebu-Bekir poručio po njega da dođe i da ga prizna za halifu, pošto su ga svi priznali pa i njegovi suplemenici. On je na to odgovorio: Bogami to neću dok ne izbacim sve svoje streljice i dok ne polomim moja koplja o vas te dok vas sve sabljama ne pomlatim. Boriću se s vama sa mojom porodicom i sa mojim pristašama. Kad bi se i ljudi i duhovi iskupili ne bih vas priznao.

Kad je to bilo saopćeno Ebu-Bekiru, Omer mu rekne: Ne pusti ga dok te ne prizna.

Na to im je rekao Kajs-bin,Sad: On to neće učiniti dok ga ne ubijete, a ne možete ga ubiti, dok s njim ne ubijete i njegovo dijete, njegovu porodicu i njegove rođake. Ove opet nećete pobiti, dok ne pobijedi čitavo pleme Hazredž, a pleme Hazredž ne možete opet pobiti, što nećete pobiti i pleme Evs. Zato nemojte sebi posao otežavati i ne činite smutnje. Vi ste uzeli vlast, pustite ga na miru i to vam neće biti od štete.

Saad nije s njima klanjao, niti se s njima sastajao. A da je makar nekog našao ko bi pristao da se s njim bori on bi pristao i borio se. Tako je stanje potrajalo sve do smrti Ebu-Bekirove, a kad je vlast prešla na Omer-ibn-Hattaba, on se tada iselio u Siriju i nije nijednog bio priznao.

Saad u većem dijelu svoga postupka nije imao pravo jer je stvar u početku bila upućena na sporazumno zdogovarajne gdje nije bilo sile ni nagonjenja. Obje su stranke iznosile svoje dokaze dok nije jedna stranka priznala i pokorila se pred dokazima druge stranke. Sa kojim je pravom Saad svojatao sebi to prvao da sputa slobodu svoga naroda i da im zabranjuje da oni izraze tu vjernost kad su već podlegli dokazima druge stranke. Nadalje na kojem šeriatskom propisu je on osnivao svoje riječi: Bogami, kad bi se oko vas iskupili i ljudi i duhovi ja vas ne bih priznao. Kako je ovo mogao reći kad Bog kaže: A neka svoje poslove uređuju među sobom zdogovaranjem. Kako može taj međusobni zdogovor biti ispravan i valjan ako se među svijetom nađe ljudi koji su slični Saadu, koji traži da se samo pokorava njihovom mišljenju pa se ne zadovoljavaju ni stim, nego bi stupili u borbu sa onim, koji ne će da misli kao oni i iskazivali otvoreno neprijateljstvo.

(Nastaviće se.)

Za naše žene

Hazreti Ajiša

Selenje i prvi bračni dani.

Pošto se hazreti Ajiša vjenčala sa Božijim Poslanikom, ostala je tri godine u kući svoga oca. Od toga dvije godine i tri mjeseca u Meki, a sedam ili osam mjeseci u Medini.

Muslimani su u dva navrata selili. Prvo je selenje bilo u Abesiniju. I hazreti Ebu-Bekir, koji je bio vrlo ugledna ličnost i naročito poštovan, ne mogući podnositi nasilja mekanskih pogana premišljaše da se i on iseli. Bijaše otišao do mjesta Berkulgimad, koje je bilo dosta udaljeno od Meke. Ebu-Bekir na putu se namjeri na starješinu plemena Kare, Ibnud-Dagneta, koji ga zapita kuda ide. Ebu Bekir mu odgovori: Kurejševići mi u mome rodnom mjestu gdje sam i odrastao čine mnogo neprilika, zato sam pošao da potražim jedno mjesto, gdje ću se moći u tišini i miru pomoliti Allahu. Ibnud-Dagne ne htjede dopustiti da se okrnji ugled Ebu-Bekira pa zato mu obeća, da će ga on uzeti pod svoju zaštitu. Ebu-Bekira doprati natrag do Meke i rekne Kurejševićima: Zar ćete iz svoga grada protjerati čovjeka, koji je učinio toliko dobra sirotinji i koje je svakog pomagao, kad mu je pomoći zatrebalo. Kurejski vođe mu odgovore: »Ebu-Bekir može ovdje boraviti, ako neće samo na glas Kurana učiti, jer njegov glas djeluje na pamet i srca naših mladića i naših djevojaka. Ebu-Bekir prihvati ovaj uvjet i kod kuće napravi džamiju gdje je opet počeo visokim glasom Kuran učiti. Ebu-Bekir koji bijaše jako osjećajan čovjek i nježan, učeći Kuran plakao je. Njegov divni glas i njegova poniznost i skrušenost bijahu tako velike da bi i zvijezde s neba privukle naročito njegova velika ljubav prema Kuranu. Kurejšije se potuže Ibnud-Dagnetu, koji rekne da će povući svoje pokroviteljstvo nad njim. Ebu-Bekir mu odgovori: »Ne treba mi tvoja zaštita, meni je dovoljna Božija zaštita. — Pretpostavlja se da je Ebu-Bekir tada htio iseliti i sa svojom porodicom, dakle i sa hazreti Ajišom.

Drugo seljenje je bilo u Medinu. Tada se više nisu mogla podnositi zlostavljanja i izazivanja pogana. Božjem Poslaniku je bilo naređeno da se iseli. On je svaki dan išao Ebu-Bekirovoj kući i s njim se razgovarao. Toga dana mimo običaja došao je Ebu-Bekiru pokriven jednim ogrtačem. Kod Ebu-Bekira su se nalazile njegove kćeri Esma i Ajiša. Upravo je bilo podne. Božji Poslanik je rekao Ebu Bekiru da ima s njim nešto potajno razgovarati, pa da bi bili negdje na osamljenom mjestu. Ebu-Bekir mu odgovori: »Izvolite, ovdje nema nikoga stranog«. Božji Poslanik mu je govorio o hidžretu. Hazreti Ajiša i Esma su počele spremati sve što je bilo za put potrebno. Dva su se druga uputila prema Medini. Obojica su bili prisiljeni zbog nasilja pogana svoju djecu i porodicu ostaviti i četrnaeste godine poslanstva dvanaesti dan mjeseca rebiul-evvela stigli su u Medinu.

Pošto je Božji Poslanik stigao u Medinu, pošalje dvojicu svojih ljudi Zejd-bin-Harisa i Ebu-Rafia, a Ebu-Bekir također jednoga čovjeka, da im dovedu porodice. Ebu-Bekirov sin Abdullah uzme svoju majku i dvije sestre i s njima se zaputi u Medinu. Tako putujući deva, na kojoj je jahala hazreti Ajiša rastavi se od karavane i počne svom silom bježati da je izgledalo da će hazreti Ajišu sa sebe zbaciti. Njezina se majka zabrine i poboja se da joj šta ne bude te počne plakati. Ali Ajišina se deva brzo umiri i pridruži se karavani.

Kad je ova karavana stigla u Medinu Božji Poslanik bijaše zabavljen podizanjem soba oko svoje džamije. Hazreti Muhammedova žena Sevda-binti-Zema, te Njegove kćeri Fatima i Ummi-Kulsum nastanile su se u tim sobama.

Hazreti Ajiša je u Medini sa svojom porodicom sedam ili osam mjeseci boravila u mahali bratstva Haris iz plemena Hazredž. Tada je većina Muhadžira oboljela, jer nisu mogli da podnesu klimu i vodu u Medini. Među oboljelim je bio i Ebu-Bekir, te ga je hazreti Ajiša njegovala.

Hazreti Ajiša je otišla Božjem Poslaniku i izvijestila ga o bolesti svoga oca. Božji Poslanik mu je učinio dovu da bi ozdravio. Iza toga se i ona razbolila. Ebu-Bekir je radi njene bolesti bio jako dirnut. Njena je bolest bila teška tako da su joj i kose potpuno otpale. Pošto je ozdravila Ebu-Bekir je otišao Božjem Poslaniku da ga upita zašto ne vodi svome domu hazreti Ajišu. Božji Poslanik mu odgovori da je u nemogućnosti da joj dadne meher. Hazreti Ebu-Bekir mu na to predloži da mu on pozajmi, što Alejhisselam i prihvati te joj tako pošalje meher, koji se mora dati, pošto je to ženino pravo.

Pošto je Božji Poslanik poslao hazreti Ajiši meher, ensarijske žene su otišle kući Ebu-Bekirevoj da dovedu nevjestu. Ummi Ruman je spremila svoju kćerku i dovela je ensarijskim ženama. Iza toga je i Božji Poslanik došao.

Prva bračna noć hazreti Ajišina je bila u mjesecuševvalu u prvoj hidžretskoj godini.

Iz ovih objašnjenja vidimo da je hazreti Azišino i vjenčanje i svadba bilo vrlo jednostavno provedeno. Ova jednostavnost se priliči muslimanima.

(Nastaviće se.)

LISTAK

Mustafa A. Bašić:

„Sve je kriva prokleta rakija!"

Niska mala mračna kućica. Nekoliko stolova prljavih. Pod je blatnjav, pun čikova. Stolovi su puni stakla. Odrpana lica blijeda, usukana, su gosti ove niske mračne kućice. Nekoliko snažnih mladića blokirali su gazdu, vlasnika. Svaki je grčevito u ruci držao čokalj. U ćošku je violina vriskala. U gustom dimu su se jedva raspoznavali kao zift crni ljudi. Cijela sala je ječala.

Čuo se smijeh sladak, vriska. Prigušeno naricanje. Psovka grđa za grđom je slijedila.

— Sviraj ima u mene para!...

— Daj politre ljute Ovamo dvolitar! Mezetluk brzo... Ne brbljaj! Ko brblja! Lopove! Lopov te je okotio! Mir tamo! Je li plaćeno? Još tri čokalja. Nije istina! Marš napolje! — najčešće su riječi ove kuće.

Svaki čas bilo je nesnosnije. Jake pesnice su lupale o stolove. Tresnula je čaša o pod. Za njom je poletio litar pun vina. Zrak je bio zakužen i sparan. Staklo je frcalo ispod kundura.

Jedan se stol prevrnuo a stolica je opalila u lampu.

— Fajerunt!...

Nož je vitlao u zraku. Desetine pesnica izručilo se na nesretnike. Na ulazu na vratima zakrčili ljudi pijani.

— Pusti, zbođen sam! — previjajući se u mukama i držeći se rukom za trbuh vikao je otac od šestoro ne, jake djećice.

Krv je sukljala. Petrolej i alkohol i krv pomiješana po prljavom podu je tekla. Cigani s violinama se šćućurili u ćošku.

— Joj mene! — čuo se piskav glas ženske posluge.

— Policija! — odjeknulo je u pomrčini pred ovom kućom.

Kratak debeo čovjek, gazda držao je snažno jednog čovjeka četrdesetih godina. Jedan jak udarac i tajac.

Kroz noć je odlijegala pjesma poput dernjave.

Ovo sve, zove se mehana, birtija.

U mahalama su se otvarali prozori. Od velike dreke uspavana mahala bila je budna. Od ćoška do ćoška teturao je čovjek. Čas padao, čas se dizao, umazan od blata. Savijen u klupko zastao je pred jednim vratima i pao na pragu, okrvaviši ga. Krv iz nosa curila je i obojila kaldrmu avlijskih vrata.

— Mejro! Mejro! — psujući najpogrdnije riječi, drečio se sarhoš Ale. Na vratima se pokazala jedna ženska prilika. Prihvatila ispod ruke svoga muža i vukla ga avlijom, plačući.

U čardaku se slabo svijetlo pokazalo. Zrakom je zavitlao sahan sa večerom i tresnuo u tuđoj avliji.

Mahala je tvrdo usnula. Usnuo je i Ale u lokvi bljuvotine, koja je zaudarala.

Troje nejake djece je teško disalo. Nad njima i nad pijanim ocem bdila je jedva uplakana žena. U njenim očnim dupljama gubile su se plave zjenice, koje su bile uprte na pijana muža. I nehotice lagano mu prešla rukom preko čela, koje je bilo vrelo kao sač. On se blahnuo iza sna:

— Baci nož! Nijesam ja ubojica!

— Brzo sinuo, pa opet se podvukao pod guber.

Djeca su blanula. Nastao je trostruki plač. Samo što su se smirila, počela je strahovita lupa na vratima:

— Je li Ale kod kuće? pitao je strogo policajac.

— Što će ti, moj gospodine? upitala je plašljivo Mejra.

— On je zbo čovjeka, Odmah u zatvor!

Dvojica snažnih ljudi podigoše Alu. Sputiše ga u lance i ispod ruke s njim zamakoše niz sokak.

Strašan lelek prolamao se kroz mahalu. Mahala se prenula. Kad je razdanilo varošica je prošaptala:

— Ale Mejrin zbo Hasana tri puta u trbuh... Gdje? U mehani kod Sime. Allah selamet. Stari klimali glavom govoreći tiho:

— Piće, zlo insansko...

Čaršija se jatila gledajući za Alom gdje ga vezana vode sudu.

Hasan je isti dan umro.

— Šta je bilo Alija? pitao ga je sudac.

— Ne znam. Sve je kriva prokleta rakija... Ja sam Hasana volio ko brata, ali rakija, pa eto ti... završio je Alija.

— Tri godine zatvora! glasila je presuda.

Sindžir je odjeknuo, a teška vrata tamnice škrinula. Ključ u bravi šklocnu a teški uzdah se izgubi u memli i mračnoj hapsani.

Ale je jecao prigušeno, a kod kuće je jauk parao srca cijelog mahalskog komšiluka.

***

— Daj litar ljute! — ista rabota se nastavila u Sime u mehani, da se završi u kaznioni, u ludnici ili u bolnici, u zemlji, na teret čovječanstva...

Časopisi i publikacije

»Poljoprivredni Glasnik«. Izašao je iz štampe »Poljoprivredni Glasnik« broj 24 od 25. decembra 1935. sa slijedećim sadržajem: Članci: Prof. Dr. A. Tavčar: Prof. ing. Dr. Sava Ulmansky. — Dr. V. Pavlić, Berlin: Rezultati prve godine nemačke poljoprivredne bitke oko proizvodnje. — Ing. M. Balić, upravnik Ban. Stočne stanice, Livno: Primorska oca. — Dr. Marko Mohaček, poljopr. inspektor kod Poljopr. ogledne i kontrolne stanice u Zagrebu: Problemi naše srednje poljoprivredne nastave. — Inž. E. V. Šulce, direktor »Uljarnice« a. d. za gajenje uljanih biljaka: Soja i njena kultura (svršetak). — Prof. Dr. M. Gračanin: Prof. ing. Josef Kopecky. — Bilješke: Rad na poljopr. i opštem prosvjećivanju našeg seljaka. — Povećanje prinosa lucerke gnojene kalijem i forsornom kiselinom. — Džakovi kao rasadnici žitnog žiška. — Kako da suzbijamo pirevinu (zubaču)? — Stajsko gnojivo u svježem i raspadnutom stanju. — Otečeno vino. — Tuberkuloza goveda savladana. — Šta je potrebno dnevno čovjeku za ishranu? — Potsjednik za zaštitu ptica u zimu. — Stroj za sađenje krompira. — Iz istorije krompira. — Poljoprivredne škole u Rusiji. — Koje je podesno vrijeme za oprasivanje? — Lucerka. — Rezultati agrarne reforme u Mađarskoj. — Čehoslovački pčelari po zanimanju. — Sajam krzna u Ljubljani. — Književnost: »Agronomski Glasnik« o ekskurziji jugoslovenskih agronoma kroz Bugarsku. — Stočne zaraze, od Dra Koste Kondića, sa predgovorom Dra M. Jovanovića-Batuta. — Spoljna trgovina, izvještaj Zavoda za unapređenje spoljne trgovine u Beogradu za 1934. — Svinjska kuga u Jugoslaviji, od Dra Šime Debelića. — Štetočine i bolesti biljaka i njihovo suzbijanje, od A. V. Burk'a. — Poljoprivredne publikacije književnog i štamp. a. d. — Athenaeum-a u Budimpešti. — Uticaj gnojenja na sastav biljnog pokrivača livada i pašnjaka, od K. Pleca.

»Poljoprivredni Glasnik« izlazi dvaput mjesečno. Pretplata za društva, opštine, škole i čitaonice za cijelu godinu 160.— dinara, za ostale 130.— dinara. — Uredništvo Novi Sad, Sremska ulica broj 6.

Muhamed Hadžijahić:

Sarajevske džamije u narodnoj predaji

Separatni otisak iz »Zbornika za narodni život i običaje Južnih Slavena« knj. XXX. (2), Zagreb, 1936. god.

Ime Muhameda Hadžijahića, gimnazijalca iz Sarajeva, nije nepoznato u književnom polju, bolje reći u naučnim krugovima. On je vrstan mladi spisatelj, najvrsniji među mladim suradnicima »Novoga Behara«, koji se poodavno javlja po našim časopisima sa prilozima iz domaće povjesti, a naročito folklora tako, da je danas stekao glas najboljeg muslimanskog folkloriste. Kad je prošle godine u nakladi muslimanske knjižare A. Kujundžića izišla Hadžijahićeva zbirka junačkih pjesama o Đerzelez Aliji, o njoj se je naša štampa izrazila najpovoljnije te je bila zapažena i izvan granica naše domovine.

Nedavno je izišao Hadžijahićev separatni otisak iz »Novoga Behara«: »Građa za povijest narodne poezije muslimana iz Bosne u XVI., XVII. i XVIII. stoljeću«. To je odličan prilog našoj povijesti književnosti, napisan sa puno poznavanja stvari.

Pred nama je i treći Hadžijahićev separat: »Sarajevske džamije u narodnoj predaji«. Ovaj rad zaslužuje naročitu pažnju, jer u tom pogledu kod nas nije ništa urađeno. Narodno predanje o sarajevskim džamijama bilježili su Sejfulah Kemura, Nametak, Zovko, Traljić i dr. Hadžijahić je u svom radu sabrao narodna predanja o sedamnaest sarajevskih džamija i njihovih dobrotvora. To su vrlo interesantne stvari, koje je Hadžijahić u posljednje vrijeme oteo zaboravu. On bilježi i jednu novu pjesmu u kojoj se spominje Begova džamija i konstatuje, da od sarajevskih džamija narodna pjesma zna samo za Carevu i Begovu. Hadžijahićev je rad prvi veći doprinos na tom polju i zaslužuje veću pažnju i priznanje.

Tdž.

RAD VIJEĆA TROVINSKO-INDUSTRIJSKE KOMORE U BANJALUCI.

Vijeće trgovinsko-industrijske komore u Banjaluci je 13. januara završilo svoj rad. Na plenarnim sjednicama vijeća su raspravljena razna pitanja koja su od interesa za razvitak ove mlade komore, koja je za kratko vrijeme pokazala zamjeran uspjeh. Na završnoj plenarnoj sjednici je uzeo riječ i naš poznati privrednik Ademaga Mešić, koji je član vijeća komore, te je rekao da je stari vijećnik komore-matice u Sarajevu pratio razvitak naše mlade komore i da mora priznati da je postigla takav ugled i značaj — i među svojim pripadnicima, i kod mjerodavnih vlasti i među ostalim privrednim komorama, kakav on od nje za tako kratko vrijeme nije mogao očekivati, što je svakako zasluga pretsjednika komore g. dra Zurunića, koji je imao srca, ljubavi i volje, da neumorno radi na izgrađivanju naše mlade komore. Pošto predstoje komorski izbori i sadašnje vijeće stoji na završetku svoga rada, on smatra, da će pogoditi želju vijeća i predlaže, da se zapisnički izrazi zahvalnost i priznanje pretsjedniku g. dru Zuriniću i ostalim članovima pretsjedništva, kao i činovništvu komore.

Vijeće je pozdravilo riječi vijećnika g. Mešića i odobrilo njegov prijedlog.

UKINUĆE SE POLAGANJE DEPOZITA ZA TELEFONSKE RAZGOVORE.

Ministar pošta i telegrafa g. Kalušerčić koji je bio na inspekcionom putovanju po dalmaciji u Splitu je između ostaloga rekao: »Da bi omogućili jaču upotrebu telefonskih razgovora u međugradskom razgovoru, odlučio sam da se već položeni depoziti obračunaju a da se novi više ne polažu. Tako uopće neće biti više depozita a sa svakog telefona će se moći izvršivati međugradski razgovori. To će biti jedna probna mjera, koja će vjerovatno imati uspjeha, kao što je to slučaj i u drugim državama.

AUKCIJA KOŽA

od divljači u Ljubljani bit će u ponedjeljak, 27. ovog mjeseca, na što skrećemo pažnju svima, koji svoje robe još nisu odaslali. Krzno treba što prije poslati lovačko-prodajnoj organizaciji »Divlja koža«, Ljubljana — Velesajam.

LJUBLJANSKI VELESAJAM

imat će u ovoj godini dvije glavne priredbe. U proljeće bit će od 30. maja do 11. juna XVI. međunarodni velesajam, kojemu će biti priključene specijalne izložbe: pokućstvo, automobili, tekstil, modni artikli sa modnom revijom te gostioničarska i hoteljerska izložba. U jesen održat će se velesajam pod nazivom »Ljubljana u jeseni« od 29. augusta do 9. septembra. Ovoj će priredbi davati značaj prije svega velika svedržavna izložba drva »Upotrebljujmo naše drvo« te lovačka izložba. Savezno s ovim izložbama biti će priređen i zvjerinjak, odnosno životinjski vrt sa svim vrstama divljači, koja živi u našim šumama.

Na jesenjem velesajmu bit će zastupana i poljoprivreda te u vezi s time priređena izložba govedi te banovinska izložba malih životinja odgojitelja Dravske banovine.

Naravski, da će biti na jesenjem velesajmu zastupani također industrija, zanat i trgovina, naročito sa sezonskim artiklima.

NOVI PROPISI O MLINOVIMA.

Ministar trgovine i industrije donio je Uredbu, da se mlinovi na motorni pogon, koji rade samo sa kamenjem bez upotrebe uređaj za čišćenje prosijavanje i tipiziranje brašna, odnosno koji samo vrše prekupljavanje žitarica, izuzimaju iz mlinarskog zanata po Zakonu o radnjama. Prema tome takve se radnje mogu obavljati bez stručne spreme.

Isto tako ministar trgovine i industrije propisao je Uredbu, da se mlnovi na parni i motorni pogon do 20 konjskih sila izuzimaju iz spiska § 170 Zakona o radnjama.

PREMJEŠTEN.

Odlukom Min. prosvjete, premješten je Tahir Š. Misirlić, učitelj iz Šljivnog srez Banjaluka u Vrbanjce srez Kotor-Varoš.

UNAPRIJEĐEN.

Ministar prosvjete unapredio je Imamović H. Ramiza, učitelja iz Kladnja sreza kladanjskog, u IX. položajnu grupu.

U prošlom broju našega lista, molili smo naše poštovane čitaoce da nam pošalju pretplatu za list, pa i ovaj put molimo, da nam se pošalje na naš ček br. 1600.

POSTAVLJEN.

Riješenjem Min. prosvjete, postavljen je Abdurahman Nametak, dipl. student filozofije, za suplenta gimnazije u Bihaću.

Skrižaljka

I.

				zbir
				uzvik
				vrsta odijela
				Musl. m. ime
				Pritoka Dunava
				Močvara
				Musl. ž. ime
				Krupa
				smeđ (franc.)
				Musl. m. ime
				Dio ruke
				Musl. ž. ime
				zelen (njem.)
				visija u Aziji
				vrsta staklarije

II.

Od I. do II. naš veliki pjesnik i knježivnik

Tko bude prvi pravilno riješio ovu skrižaljku dobit će za nagradu 1 knjigu »Mevlud«.

Tamburija Hidajeta, III b.

Narodne umotvorine muslimana na Kavkazu

(Vidi br. 15. »Islamskog Glasa«.)

Djevojka pametnija od kadije.

Bio jedan siromah. Jednoga dana trebao je poći na put da obavi jedan posao. Uzjaše na svoju jedinu kobilu i krene na put. Nakon što je dugo vremena putovao, zateće ga noć. Bio je umoran i on i kobila i premišljao se gdje da prespava.

Kraj puta na jednom širokom prostoru ugleda gdje stoje jedna kola. Približi im se i nazove selam. Razumi da je to jedan trgovac na putu zadocnio i tu ostao, da prenoći. Šta su imali to su zajedno pojeli i legli da spavaju. Oko pola noći kobila se ovoga siromaha oždrijebila.

I malo je ždrebe od studeni pobjeglo ispod kobile i uvuklo se pod kola, da spava. Kada je svanula zora, čovjek ugleda, da mu se kobila podigla, obradova se i probudivši trgovca reče mu:

— Vidi, šta je moja kobila oždrebila

Trgovac se malo zagleda i reče:

— Ti misliš da je ovo ždrebe tvoja kobila oždrebila?

— Pa da šta?

— Bogom se kunem, da su ovo ždrebe moja kola porodila.

Počeli su se prepirati, ali trgovac neće ništa ni da čuje, nego predloži:

— Ako ne vjeruješ idimo pred kadiju i on će ti kazati, da ja imam pravo.

Otišli su kadiji i nakon što ih je ovaj saslušao, pogladi svoju bradu i reče:

— Teško je dokazati, koji od vas dvojice ima pravo. Zato vam predlažem da ovo izvršite: Idite i donesite mi po jednu najmasniju, najljepšu i najbržu stvar na svijetu. Koji od vas ove stvari donese pravo je njegovo.

Bijedni siromah se udalji vrlo tužan i zamišljen. Kako i gdje da nađe stvari koje kadija traži. Došao je kući i sjedio neraspoložen i zamišljen. Kćerka mu donese večeru i zapita ga:

— Oče, zašto si tako zamišljen? Šta ti se je dogodilo? Moguće, da ti i ja mogu pomoći!

Čovjek je ispričao, šta mu se je na glavu sručilo. Kćer ga je saslušala i nakon što se je malo promislila reče:

— Oče, ja sam to iznašla.

I nauči ga što treba, da kadiji rekne.

Idućega dana trgovac i siromah se nađoše pred kadijom. Siromah je bio praznih ruku, a trgovac je doveo jednu debelu ovcu, jednu vrlo lijepu djevojku i jednog vrsnog ata.

Ovca je blejala, lijepa se djevojka kadiji smješkala, a konj je zemlju kopkao želeći trčati.

Kadija je sjedio i zadovoljno gledao u trgovca. Najzad se obrati na siromaha i oštrim ga glasom zapita:

— Što si ti donio?

Siromah odgovori:

— Nisam ništa donio. Kako da ti donesem jesen, koja je sa njenim plodovima najmasnija. Kako da ti donesem rascvjetani behar, koji je najljepša stvar? I kako da ti donesem najbržu stvar, kada je misao najbrža od svega na svijetu.

Kadija na to mahne glavom i počne gladiti bradu. Siromah mu je vrlo mudro odgovorio. I kadija je uvidio da će ga smatrati ludom, ako siromahu ne dadne pravo. Najzad reče:

— Odgovor ti je na mjestu i vrlo dobar i ispravan, ali ne priliči da je od tebe potekao. Reci mi, ko ti je ovo kazao?

Siromah je bio dobričina i ispriča kadiji, da mu je sve kćer kazala.

Nakon što je ovo čuo, kadija se ohrabri i brzo dodadne:

— Oho!... Ti se nijesi držao mojeg naređenja, nego si se koristio pomoću drugoga. Za to ne možeš dobiti ždrebeta ako još jedan uslov ne izvršiš. Ako je tvoja kćerka toliko pametna, neka meni dođe, ali i sa jednom stvari i bez ičega. Jesi li razumio? I sa jednom stvari i bez išta. I reci joj neka dođe ni putem niti pokraj puta, ali mora svakako doći. Ajde idi i ovo kćeri reci, ako znadne doći ždrebe je tvoje.

Kadija je izgledao vrlo zadovoljan sa svojim uspjehom i smiješio se. Trgovac je isto tako otišao zadovoljan.

Siromah se je vratio kući još zamišljeniji. Donoseći mu jelo kćerka ga zapita:

— Zašto si opet tako zamišljen, oče?

Siromah joj razjasni šta sve kadija hoće. Kćerka se malo zamisli pa reče:

— Dobro, probati ću.

I zamoli oca, da joj uhvati jednog vrabca.

Slijedećega jutra krene na put. Nakon što je išla deset koračaja putem izašla je izvan puta i tako išla deset koraka i opet vraćajući se na put i izlazeći nastavljala putovanje. Tako je došla i do kadijine kuće.

Kada je unišla u kadijinu odaju za primanje, otvori ruke, a vrabac prhne i odleti.

Kadija dođe i upita je:

— Kako si došla?

Djevojka mu ispriča, kako je došla.

— Dobro, a što si mi donijela?

— Bila sam ti donijela vrapca, ali mi pobježe iz ruku.

Kadija nestrpljivo i u srdžbi zapita:

— Ko te je naučio ovoj tvojoj pameti? Možda su ti dali jesti nekog naročitog jela?

Djevojka sa osmjehom odgovori kadiji:

— Kod naše kuće ima jedno mjesto gdje se lug sasiplje, tamo naši ukućani lug izbacuju.

— Pa?

— Mene je otac othranio ribama, koje je u tom lugu lovio.

Kadija se sada razljuti i reče:

— Ko može vjerovati, da u lugu može biti ribe?

Djevojka sa pobjedonosnim smiješkom odgovori:

— Zašto da se to ne može vjerovati? Nisi li i ti povjerovao, da se kola mogu oždrebiti?

Djevojka pobjedonosno uzme ždrebe i ode, a kadija ostane pokunjen i osramoćen.

S turskog preveo:

S. Bakamović.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.